

ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— ВУДУМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

PIK LXXXIII. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК. ЧЕТВЕР, 23-го ВЕРЕСНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, SEPTEMBER 23, 1976 No. 179. VOL. LXXXIII

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС ЗАКІНЧИЛА ПЕРЕВІРКУ, ПРОГОЛОШУЄ ЗАЯВУ

Джерзі Сіті. — Як уже інформовано, Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу завершила протягом минулого тижня свою звичайну піврічну перевірку майна, діловодства та організаційного стану цієї великої установи, попри всі перешкоди, оскільки з яких вона тепер проголошує в надрукованій доповіді заяву і заклик. Перевірку переводили обрані Конвенцією головні контролери: мр Іван Геврик з Вінніпегу, мр Іван Винник з Нью-Йорку, проф. д-р Богдан Гнатюк з Філадельфії, о. Іван Ващук з Торонта і д-р Іван Скальчук з Філадельфії. Кожен з контролерів, інтересуючись

ПОЧАЛАСЯ 31-ша СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН

Нью-Йорк. — Уступуючий президент Гастон Торн з Люксембургу офіційно відкрив 31-шу сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй тут у вікторію, 21-го вересня, заряджуючи на вступі односторонню мовчанку в пам'ять Мао Тсунга, китайського верховода, уряд якого ця міжнародна установа не визнавала на протязі двох десятиліть.

Порядком нарад цьогорічної сесії переважали такі справи як запалана ситуація на африканському континенті, міжнародний тероризм, все ще не розв'язані проблеми на Середньому Сході і розброєння.

На вступі нарад, Генеральна Асамблея прийняла в члені республіку Сейшель, острівна на Індійському океані величиною 107 квадратних миль, на якому живе 56,000 людей. Прийняття цієї республіки в члені піднісло загальне гисло членів ОН до 145.

Наголос на ситуацію на африканському континенті поставив у своєму вступному слові Гамільтон Ширлі Амерасінге, новообраний президент Асамблеї, заявивши, що "режими білої меншості в Південній Африці і в Родезії мусять самі прийти до розуму, або їх треба до цього змусити спільними заходами тих, які вірять в цивілізовану поведінку".

Віщо дразнило справу двох Кореї напружено відложено до слідуєчої

Гамільтон Ширлі Амерасінге, представник африканської країни Срі Ланка, після його вибору на президента 31-ї сесії Генеральної Асамблеї ОН.

сесії, коли Північна Корея відтягнула свою улюблену резолюцію в справі відтягнення американських військ з Південної Кореї.

Представником ЗСА на цій сесії Асамблеї є Вільям В. Скентон, колишній губернатор Пенсильванії, якого назначено на цей пост минулого березня після відходу Денісла П. Мойнінгена. Представники інших держав сподіваються, що В. Скентон буде більш "тактовний" як Д. Мойнінген, який під час минулої сесії гостро критикував СССР за порушення людських прав і арабських революційних заходів.

Організаційними нарадами в Чикаго започатковано осінню членську кампанію УНС

Чикаго. — Перші з черги наради в теперішній осінній організації кампанії УНС Союзу за приєднання членів відбулися тут у суботу 18 вересня в приміщеннях СУ-МА при 2457 Вест Чикаго евеню. Участь в цих нарадах взяли: головний касир пана Ульяна Дячук, головний радний інж. Анатолій Дорошенко, прохачуючи, щоб тільки в цій справі забирали голос в дискусії. Заразом він передав на руки Романа Припхай, секретаря 399-го Відділу, чергову річну дотацію УНС Союзу на потреби УАСТ "Леви" у висоті 200 дол.

Голова Округу Микола Ольшанський здав звіт та поділився своїми враженнями з участі у недавню відбутій в Головному Канцелярії конференції голів Округ. За давню прийнятою традицією, що на Збори приносилось аплікація "живих членів", передав на руки пана Ульяну Дячук головний радний інж. А. Дорошенко дві аплікації, а секретар 35-го Відділу, В. Вовчик, одну аплікацію.

В дискусії, яка описала в'язалася, забирали голос: інж. В. Бережан, мр В. Нічай, Р. Припхай, д-р Р. Смух, М. Ольшанський, інж. Л. Боднар, П. Хома, І. Івасюк. Дискусія затримувалась потребою канцелярії УНС Союзу в Чикаго та організаційних референтів, висоту різних нагород, потребу нових клас забезпечення, та багато різних справ.

раїнознавства та дитячі табори дуже багато припинились до великої популярності Союзу серед української молоді. У фестивалі молоді на "Верховині" також Союзів була належно репрезентована.

6.) У зв'язку із XII Конгресом Укр. Конгресового Комітету Американо-Української Комісія закликає усі відділи УНС активно включитись у збіркову кампанію УНФ та взяти чисельну участь в XII Конгресі, виславляючи своїх делегатів, і тим самим допомогти XII Конгресові винести далекосяглі постанови для скріплення нашої репрезентативної Централі та для добра цілої української громади в ЗСА.

Союзу, 18-го вересня 1976 р.

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ УНС:

Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, о. Іван Ващук, Іван Скальчук

ІСТОРИЧНА ЗУСТРІЧ В БІЛОМУ ДОМІ У ВАШІНГТОНІ

Як уже інформовано з іншого джерела в "Свободі" з 21-го вересня, Президент ЗСА Джералд Р. Форд у суботу, 18-го вересня, зустрівся з приватом в Білому Домі патріарха Української Помісної Католицької Церкви Блаженнішого Йосифа, який прибув на цю зустріч в товаристві Апостольського Адміністратора Філадельфійської Архидієцезії Владика Василя Лостена та за посередництва і при рішальній допомозі д-ра Мирона Куропаса, спеціального асистента Президента в етнічних справах. Офіційне повідомлення з Бюро спеціального асистента Президента в етнічних справах, датоване 21-го вересня, надруковане побіч в англійському оригіналі і українському перекладі.

Філадельфійський український католицький щоденник "Америка" з 21-го вересня в обширній власній кореспонденції про цю історичну зустріч в Білому Домі м. ін. пише:

... Того ж дня (в суботу) в полудне відбулася історична аудієнція Його Блаженства в Білому Домі, з президентом Джералдом Р. Фордом. До Білого Дому Його Блаженства прибув у супроводі Владик, о. ректора Макуха й о. секретаря Дацка.

Як добре, що в Білому Домі, близько Президента, масою своєю людиною, д-ра Мирона Куропаса, який вже чекав на гостей у дверях Екзекутивного Будинку (у найближчому сусідстві Білого Дому), в якому д-р М. Куропас має свою канцелярію, прибрану величезними кольоровими світлинами з українського життя. Там же, в своїй канцелярії, представив д-р М. Куропас своїм незвичайним гостям свою дружину, пані Лесю, та свого безпосереднього зверхника, який до речі є греко-католиком мелхітом.

Коли зближався час аудієнції (визначеної на год. 12-гу дня), усі перейшли до Білого Дому, при вході до якого зустріли їх кільканадцять фотографів, що скоро знімалися, щоб скопити на фільми незвичайну постать Його Блаженства і його почоту.

В середині Білого Дому, у вестибюлі, ще перед розмовою з Президентом, задержувались деякі визначні достойники, вітали нашого Блаженнішого Отця та привітали з ним (як напр., сенатор Дол, кандидат на ві-

Історична зустріч в Білому Домі: Президент Форд в розмові з Патріархом Йосифом в приватності Владика (зліва) Івана Прашка з Австралії і Владика Василя Лостена, апостольського адміністратора Філадельфійської Архидієцезії.

цепрезидента з Республіканської партії, секретар агрикультури Бац, один генерал з Національної Безпеки та інші).

Сама аудієнція відбулася в Овальному бюрі Президента, в присутності генерала (у цивільному одязі), д-ра Куропаса, та, як звичайно, фотографів. Президент Форд виявив незвичайну куртуазію увагу, коли Голова нашої Церкви представив йому теперішній стан Української Католицької Церкви в Україні, коли Владика Василя Лостена порушив справу людських прав, щоб вони були примінені й для українців, справу свободи культури й Богочаїнства для українського народу, а описав побажав успіху при найближчих президентських виборах.

Президент Форд вислухав уважно слів обох наших Владик і дав прихильну потішаючу відповідь. Його Блаженство був аудієнцією дуже задоволений...

В цій же кореспонденції "Америка" подає ч. м. такі інформації з відвідів і побуту Блаженнішого Патріарха у Вашингтоні:

Побут Блаженнішого Отця (у Вашингтоні) зачався відвідинами Духовної Семінарії св. Йосафата, до якої Найдостойніший Гість виїхав із зазначеною почотом у п'ятницю, 17 вересня, ввечері. (Закінчення на стор. 6-й)

У справі зустрічі Патріарха Йосифа в Нью-Йорку

Нью-Йорк. — У справі зустрічі Блаженнішого Патріарха Йосифа в Нью-Йорку під час бенкету в готелі "Амерікана" в год. 6-й вечора в суботу, 25-го вересня, Управа місцевого Відділу Т-ва за патріархальний устрій ПУК-Церкви інформують:

Несподіваний приїзд Блаженнішого Патріарха Йосифа до ЗСА і короткий час, що його мав до диспозиції Відділ Т-ва за патріархальний устрій ПУК-Церкви для влаштування зустрічі і привітання Патріарха в Нью-Йорку, не давав фізичної можливості для створення загальної Громадського Комітету для цієї цілі і тільки тому Управа Відділу Т-ва запланувала сама на швидку руку влаштувати згаданий бенкет та провести необхідну підготовку до нього власними силами. Замовлено залу, укладено домовленість з готелем, намічено програму зустрічі та заплановано коротку містечку програму. Управа Т-ва прохас всіх громадян метрополії прийняти це до

ПОВІДОМЛЕННЯ З БЮРА СПЕЦІАЛЬНОГО АСИСТЕНТА ПРЕЗИДЕНТА В ЕТНІЧНИХ СПРАВАХ

WASHINGTON, D. C. —

On Saturday, September 18, President Gerald R. Ford met with Josyf Cardinal Slipyj, Bishop Basil H. Losten, Apostolic Administrator of the Ukrainian Catholic Church in America, and Bishop Ivan Prashko, of the Ukrainian Catholic Church in Australia.

The meeting, which took place in the Oval Office of the White House, was held in response to a request from Bishop Losten on Thursday, September 16, immediately following the funeral for Metropolitan Ambrose Senyshyn. The request was made to Dr. Myron B. Kuropas, Special Assistant to the President for Ethnic Affairs, who attend the funeral as President Ford's personal representative.

During the meeting, President Ford expressed his condolences to the Ukrainian Catholic leadership on the death of Metropolitan Senyshyn and his conviction that Ukrainian Catholics would be guided by the Metropolitan's example. Cardinal Slipyj and Bishop Losten both expressed their concern for the plight of the Ukrainian Catholic in Ukraine, who are not permitted to worship in freedom and requested the President to do all in his power to see that human rights are restored to the people of Ukraine.

В Кисві з кожної квартири буде видно обшир Дніпра

Київ. — Нове вирішування архітектурної композиції Кисви передбачає забудовування залпаним Дніпра мешканцями масивами, загальна довжина яких перевищить двадцять кілометрів, — розповів кореспондент о. "Правди" з 9-го вересня, головний архітектор Києва І. Іванов. Це означає, що практично майже з кожної квартири, яка височить над Дніпровими берегами, буде видно обшир Дніпра.

Скоротиться і віддаль від мешканця до живої води, прохолоди його пляжів, і взагалі мешканці цих нових районів Кисви матимуть спеціальний культурний центр, парки, і сквери. Заплановано протягом наступного десятиліття, разом з житловими будівлями, розбудувати і сітку транспорту, від метро до швидкісних трамваїв, які пов'яжуть ці райони з центром міста. Під сучасну форму місто оперізує два транс-

1.) поповнити редакторський склад,
2.) подати про набуття нового друкарського устаткування,
3.) завершити перенесення видавництва до нових приміщень,
4.) наладити видавничий сектор, запланувавши серію видань на найближчий час.

5.) Літній сезон на Союзі пройшов у цьому сезоні з повним успіхом, Союзівка не тільки відзначила своїми власними імпрезами 200-річчя ЗСА та 100-річчя українського поселення в Америці, але теж брала участь у відзначенні 200-річчя ЗСА й американської революції в тавнішій Ваварсінг перед 15,000 американською масою глядачів, а місцева англомова преса помістила знімки українських учасників на своїх ілюстрованих сторінках. Цю участь організував директор Союзівки Володимир Квас і він же стояв на чолі українських учасників.

Мистецькі імпрези, спортивні змагання, курси ук-

P O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

дом втратила його, то через політичні причини, а не внаслідок зниження адміністративно-навчального чи виконавчого рівня. Коли я закінчила гімназію в 1928 році, вона виступала в нічому пересічному державному заведенні хоч тодішня шкільна влада завжди дошукувалася уявних недочетів.
(Продовження буде)

РОСТУТЬ КАДРИ НАШИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Десять нових українських лікарів та дві фармацевтки у Чикаго

У суботу ввечері, 15 травня, у гарній залі Конрад Глтон готелю, відбулися святкові сходи Українського Лікарського Товариства Відділу Ілліной присвячені щорічним випускникам із медичних і фармацевтичних шкіл.

На сходах були всі випускники та їхні родини (батьки, дружини, наречені чи приятелі) та багато старших і молодших лікарів, фармацевтів та студентів, щоб прочитати вітання та подякувати за перше випускне свято при „УЛТПА“.

Сходина відкриває голова Відділу д-р Анатоль Литвакський, який привітав ціле товариство і гостей, сказав щирі привітання випускникам та їхнім батькам. Після цього передав слово догодошньому референту при „УЛТПА“ докторові Павлові Пундієві, який представив кожного випускника і студента, зокрема після азбучного порядку: д-р Данило Григорчук — Іллінойський університет, м-р Ярослав Гринів, Фармація — Іллінойський університет, д-р Лев Дорожинський — Нордвестерн університет, д-р Богдан Іванець, Чикаго — Медична школа, д-р Саген Ковальський — Гвадалагара університет, м-р Люба Марушак, Фармація — Іллінойський університет, д-р Андрій Мельник, Чикаго — Медична школа, д-р Андрій Ріпецький — Нордвестерн університет, д-р Ірина Сайкевич — Нордвестерн університет, д-р Анатоль Станкевич — Іллінойський університет, д-р Тимш Трусович — коледж Остеопатична медицина, д-р Роман Филипович — Гвадалагара університет.

Представивши випускників, д-р П. Пундієв звернувся до них із словом: Дорогі, наші випускники! Присмикуйте до нас, ви вже офіційно вітати на наших сходах та поградувати і побажати вам якнайкращих успіхів у вашій медичній спеціалізації і праці. При цьому хотіли б дати вам кілька наших щирих порад та побажань.

Ви вже зробили перший, проте великий крок у вашому молодечому житті. Ви вибрали тяжку, але віддану медичну спеціальність і короткочасну службу, як дипломати, які дадуть вам можливість далі спеціалізуватися і практикувати. Як знаємо, теперішня медицина є складною і вимагає високої кваліфікації і спеціалізації. Ви повинні бути готові до цього. Було б дуже добре, щоб ви ще перед спеціалізацією віддали хоча б один рік ротаційного інтернату, який упевнить Вас більше у вашому виборі і дасть вам ще більше клінічної практики в загальній медицині.

Шоймо потім треба вибрати Вам найбільш підходящу спеціалізацію і працювати.

Як порадики до різних спеціальностей в медицині рекомендуємо два памфлети видані Американським Медичним Жіночим Товариством під назвою: „Вибір Звання“ том 1 і 2-ий, в яких ви знайдете багато цікавих і корисних інформацій та порад. Під час вашої спеціалізації вам треба ще багато читати і працювати над собою.

Будьте услужливі і уважні до старших лікарів, бо від них ви зможете багато навчитися практичних речей, яких ви не знайдете в медичних підручниках. Не лікуйтеся в праці, а присвятіть більше свого часу і зусиль, щоб Ваша праця була виконана добре і повно, бо на це ви будете звертати увагу і за це добре оцінять.

До своїх колег по праці відноситься чинно і етично. Не говоріть зле про своїх колег чи колеги. Бо якщо говорите щось злого про іншого лікаря то тим самим даєте злу оцінку своїй професії і собі самим.

Збирайте і читайте книжки і журнали на тему вашої спеціальності. Крім цього читайте книжки чи журнали із загальної культури, а зокрема з історії і філософії медицини. Читання історії медицини дасть вам знання і розуміння досягнень медичних наук. Пізнаєте життєвий шлях і досягнення видатних лікарів і вчених, що їх спонукало вас підняти себе духовно і професійно на найвищий щабель. Тільки через студіювання історії медицини пізнаєте, що значить бути добрим лікарем-науковцем. Як бути не тільки мудрим, але і доброю людиною з добрим серцем і високими моральними цінностями.

Представивши випускників, д-р П. Пундієв звернувся до них із словом: Дорогі, наші випускники! Присмикуйте до нас, ви вже офіційно вітати на наших сходах та поградувати і побажати вам якнайкращих успіхів у вашій медичній спеціалізації і праці. При цьому хотіли б дати вам кілька наших щирих порад та побажань.

Ви вже зробили перший, проте великий крок у вашому молодечому житті. Ви вибрали тяжку, але віддану медичну спеціальність і короткочасну службу, як дипломати, які дадуть вам можливість далі спеціалізуватися і практикувати. Як знаємо, теперішня медицина є складною і вимагає високої кваліфікації і спеціалізації. Ви повинні бути готові до цього. Було б дуже добре, щоб ви ще перед спеціалізацією віддали хоча б один рік ротаційного інтернату, який упевнить Вас більше у вашому виборі і дасть вам ще більше клінічної практики в загальній медицині.

Шоймо потім треба вибрати Вам найбільш підходящу спеціалізацію і працювати.

місіонер бл.п. о. д-р Іриней Назарко сказав раз так: кожний інтелектуальний українець повинен передплачувати кілька українських газет і журналів, належати хоча б до одного релігійного (церковного) і одного світського товариства та брати у них активну участь. Якщо будете брати активну участь в українському громадському житті, то тоді громада вас більше оцінить та підтримає у вашій лікарській практиці. У нас, старших лікарів — побажання до вас, щоб ви горнулися до нашого Українського Товариства та поможі перебірали, продовжували і поширювали УЛТПА.

Накінців через висловлюємо велике признання та пошану для ваших батьків, що вас заохотили і піддержали у вашій практиці. Вам же дорогі випускники складаємо наші найщиріші привітання та побажання якнайкращих успіхів у вашій професійній і науковій праці, та багато особистого і родинного щастя. Всім вам бажаємо успіхів!

Після слова до випускників, подано ввечері, що на ній головною стравою була „чакан аля Київ“. Під час вечірньої провадилося весела гутірка між гостями.

Після вечірньої доповіді проф. д-р Василь Зарічний, висвітлюючи прозвірки „Спорт і Трама“. Сходина закінчилася спільною знімкою випускників з їхніми дружинами, нареченими та приятелями.

Д-р ЛЕВ ДОРОЖИНСЬКИЙ

Д-р Лев Дорожинський народився в Блю Айленді, Нью-Йорк, в листопаді 1950 р. Він син с.п.п. д-ра Олега Дорожинського та Марії (з дому Пилих). Народну освіту почав Левко передшкільним у Вірджурі, Німеччина, де його батьки працювали в американській армії. Після повернення до України, Лев Дорожинський продовжував народну освіту у школах в Асценці, а після в Св. Галенді, Ілліной. В дитинстві належав до українського пласту та вчився в Школі Українознавства в Чикаго, далі в південній Середній школі. Середню освіту отримав в католицькій середній школі Мендел в Чикаго. Перших чотири роки університетських студій закінчив у 1972 р. в Іллінойському університеті в Шампейні-Урбані. В цьому самому році закінчив медичні студії в Гвадалагара університеті в Мехіко. По двох роках медичних студій в Мехіко він успішно склав американський іспит Нешенел Борд і його прийняв на третій рік студій до трьох медичних шкіл в Ілліной. Лев Дорожинський вибрав Нордвестерн універ-

ситет де успішно закінчив свої медичні студії, 12-го червня ц.р. отримавши диплом доктора медицини.

Від 1-го липня д-р Лев Дорожинський почав свою загальну резидентуру в Владажет Меморіал Медікал Сентер у Гренді Репіді, Міч. Після закінчення загальної резидентури, пізніше працює всі ділянки медицини, зробить своє остаточне рішення в якій ділянці йому спеціалізуватися. Д-р Лев Дорожинський належав до медичної громади при „УЛТПА“ в Чикаго та брав активну участь в медичному панелі в 1975 році. Він також є членом 335 Від. УНСОЮЗУ.

Д-р АНДРІЙ РІПЕЦЬКИЙ

Д-р Андрій Ріпецький народився 16-го жовтня 1950 р. в Мюнхені та є сином д-ра Модеста та Марії Ріпецьких (з дому Боднарено). Навчання у початковій школі він почав в Йонкері, Н.І., та українській католицькій школі при парафії св. Михайла.

Рік пізніше він переїхав із батьками до Тарритауна, Н.І., де ходив до приватної середньої школи 2-ої класи, а кожної суботи доїжджав до Українознавчої Школи в Йонкері.

У 1961 р. молодий Андрій переїхав із батьками до Чикаго, де продовжував далі свої навчання в публічній школі та українознавчій студії в школі Учителівської Громади при парафії св. о. Михайла.

Він належав до Юнацтва СУМА при Осередку ім. К.У.Т. далі ввійшов в публічній школі та українознавчій студії в школі Учителівської Громади при парафії св. о. Михайла.

В 1968 р. Андрій Ріпецький успішно закінчив академічну середню школу св. Ігнатія в Чикаго та поступив на передмедичні студії в Нордвестерн університеті. На цьому університеті одержав ступінь бакалавра гуманістичних наук в 1972 р. та почав свої медичні студії в Гвадалагара університеті в Мехіко.

У 1974 р. Андрій успішно склав американський іспит Нешенел Борд і перенісся знову до Нордвестерн університету. Тут успішно закінчив ще два роки своїх клінічних медичних студій та одержав диплом доктора медицини в червні цього року.

З початком липня він почав свою шпитальну практику і резидентуру в психіатрії в університеті в Юта, Солт Лейк Сіті і є членом 425-го Від. УНСОЮЗУ.

Д-р Андрій Ріпецький належав до медичної громади при УЛТПА в Чикаго, він був активний в спортовому житті, а головним в лешатарстві та тенісі.

Д-р АНДРІЙ РОМАН МЕЛЬНИК

Д-р Андрій Мельник народився 13-го січня 1948 р. в

таборі „Орлик“ в Берхтесгадені, Німеччина та є сином с.п.п. д-ра Ярослава та Орисі Мельників. Рід Мельників виводиться з чудової Гучульщини, села Яблонів, повіт Коломия, яку з великою любов'ю і пієтизмом оспівав у своїх поезіях стрийок Андрія, с.п.п. проф. Микола Малицький-Мельник.

У 1949 р. Андрій Мельник разом зі своїми батьками прибув до ЗСА, які поселилися в Чикаго. Своєю освітою розпочав у 1955 р. у народній школі св. о. Миколая, а в 1962 р. продовжував її в середній школі св. Ігнатія, в одній — з найвищим рівнем навчання для хлопців у Чикаго. В цьому році Андрій зазнав великого удару, бо вмер його батько.

Під час навчання у народній та середній школах для збагачення загальної освіти, Андрій набував музичне знання гри на скрипці, спершу у вчителів І. Павличука й В. Чижика а пізніше в американській Музичній Консерваторії.

У 1967 р. Андрій склав іспит на вступ до університету в Чикаго. В грудні 1971 року він закінчив студії фізики зі ступенем магістра.

У січні 1972 р. не зробивши жадних заходів відносно прийняття в ЗСА, він поїхав до Мехіко, де по успішних іспитах з іспанської мови, вступив на медичний факультет Автономного університету в Гвадалагара. В тому ж році Андрій одружується з Мотрею Троцюк, студенткою Іллінойського університету з ділянкою мистецтва.

Завдяки успішному вступу до Першого Державного Іспиту (Нешенел Борд Парт І), його прийнято до медичної школи університету „Гелт Сасін“ в Чикаго. В 1975 р. здав Другий Державний Іспит (Нешенел Борд Парт ІІ). Завдяки своїй пильності й здоровій амбіції та допомозі і заохоті дбайливих батьків — матері і вітчима д-ра Петра Гладкого, Андрій набував дві професії, фізика і лікаря.

Десятого червня ц.р. Андрій Мельник одержав диплом доктора медицини в 1-го липня почав резидентуру в ділянці педіатрії в окружній шпиталі в Чикаго. Успіхом д-ра Андрія Мельника радіють — його дружина Мотря, трілітний синок Ярема, його батьки та молодший брат Остап. Д-р Андрій Мельник є членом 221-го Від. УНСОЮЗУ.

Д-р РОМАН ОРЕСТ ФІЛИПОВИЧ

Д-р Роман Филипович народився 12-го травня 1951 р. в місті Кумана, Венесуела. Батько його спеціаліст від негуд грудної клітки, студіював медицину у Львові, а пізніше в Празі. Мати з родини Шаків теж студіювала медицину в Празі.

У 1965 р. ціла родина переселилася до Америки, де молодий Роман покінчив середню школу Торнірдж в Долтоні.

Відтак чотири роки передмедичних студій він закінчив в Орегонському університеті, а від 1972 р. студіював медицину в Гвадалагара університеті в Мехіко. Цього року він успішно закінчив свої медичні студії та дістав диплом доктора медицини.

Після складення відповідних американських іспитів, його прийнято на шпитальну практику (Фіфте Пейсвей) в Методистському шпиталі в Пеорії при Іллінойському університеті.

Його старша сестра д-р Дарія також працює в тому ж самому шпиталі і спеціалізується у загальній лікарській практиці. Його молодший брат студіює в Нордвестерн університеті.

Д-р ІРИНА САЙКЕВИЧ

Д-р Ірина Сайкевич народилася 16-го жовтня 1950 р. в Перт Амбой, Нью Джерзі та є дочкою с.п.п. д-ра Віктора та Марії (з дому Шомбер) Сайкевичів. Деякий час родина Сайкевичів жила в Картереті, Нью Джерзі, де молода Ірина навчалася у початковій школі.

У 1956 р. її батьки переїхали до Ілліной та замішались в Маттесоні, де її батько відкрив приватну практику. Тут вона скінчила початкову і середню школу із відзначенням (Нешенел О-нор Сосасті енд Валедикторіан). Крім цього кожної суботи доїжджала до Школи Українознавства в Чикаго при парафії св. о. Миколая та в 1967 р. склала матуру із відзначенням.

Свої передмедичні студії почала в 1968 р.: один рік в Чикагському університеті, а три роки в Іллінойському університеті в Урбані, де отримала БА з хемії в 1972 р.

Під час своїх університетських студій була на „дисліст“ та належала до ФІ — БЕТТА — КАППА і Хемікал Сосасті.

В часі Різдва 1973 р. втратила вона свого батька д-ра Віктора Сайкевича (колишнього голову УЛТПА, Відділу Ілліной), який несподівано загинув в автомобільній катастрофі.

У 1972 р. Ірину прийнято до медичної школи Нордвестернського університету. Тут в чотирьох роках вона успішно покінчила свої медичні студії та в червні 1976 року дістала диплом доктора медицини.

Від 1-го липня вона почала свою шпитальну практику і спеціалізацію в патології в Нордвестерн Меморіал Шпиталі.

По однорічній резидентурі вона зробить свій остаточний вибір, або залишиться далі на патології, або перейде на спеціалізацію внутрішньої медицини. Вона належала до медичної громади при УЛТПА в Чикаго та є членом УНС, Відділ ч. 379.

Д-р БОГДАН АСКОЛЬД ІВАНЕЦЬ

Д-р Богдан Іванець народився в Мюнхені, Західної Німеччини, 11 жовтня 1950 року. Він є сином д-ра Ярослава і Ірини (Ковалюк) Іванців, замішались на перемісті Чикаго в Св. Голланді.

Молодим 16-літнім юнаком покінчив матуральні Курси Українознавства на Союзівці, а середню школу св. Ігнатія в Чикаго.

У 1968 р. вступив він на передмедичні студії в Нордвестерн університеті, вибравши хемію на головний предмет. По закінченню науко-

Успіхи нашої молоді

ТЕРЕНА ПАВЛИШИН ЗДОБУЛА БАКАЛАВРАТ З АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тереня Павлишин, дочка Ольги і Степана Павлишинів з Рошестеру, закінчила студії у Йоркському університеті в Торонті, одержуючи в 1975 р. диплом бакалавра з англійської літератури.

У 1976 р. закінчила з відзначенням бізнесову школу Шов в Торонті.

Тереня закінчила парафіальну школу св. Йосафата, середню школу та склала матуру в школі українознавства ім. Тараса Шевченка в Рошестері. Вона була активною пластункою на протязі років її перебування у Рошестері. Є членкою УНСОЮЗУ.

Тепер думас замешкати

Тереня Павлишин

на постійно у Торонті і там же працювати.

Золотий ювілей вірного служіння рідній церкві і рідному народові

В неділю 22-го серпня ц.р. мешканці Українського Села пережили в Глен Спей радостний ювілей 50-ліття священства свого співмешканця о. сов. Івана Пайкуша.

Ювілей відправив о. год. 11-й в сослуженні о. сов. В. Ярмача та о. адм. І. Терлецького Ювілейну Службою Боже, до якої співав хор церкви св. Миколая з Пассейку під управою С. Фарміги.

По церковних відправах на Оселі „Верховина“ відбувся Бенкет, на якому майстром церемонії був Василь Сафал, абсолютний теолог з Гарфурду, Конн. Організаторами цього прийняття були М. Лобур і Я. Галабура, з якими приїхало багато парохіян із церкви св. Миколая і з катедр св. Михайла, — наших закарпатських Братів. На цьому бенкеті промовляли М. Лобур, який вручив Ювілейні гарні дарунки і дар любові. Крім вищезгаданих промовляли ще від сусідів і приятелів д-р В. Кіналь з Йонкеру і д-р М. Клофас з Кліфтона. На підставі промови до медичної школи Нордвестернського університету. Тут в чотирьох роках вона успішно покінчила свої медичні студії та в червні 1976 року дістала диплом доктора медицини.

Від 1-го липня вона почала свою шпитальну практику і спеціалізацію в патології в Нордвестерн Меморіал Шпиталі.

По однорічній резидентурі вона зробить свій остаточний вибір, або залишиться далі на патології, або перейде на спеціалізацію внутрішньої медицини. Вона належала до медичної громади при УЛТПА в Чикаго та є членом УНС, Відділ ч. 379.

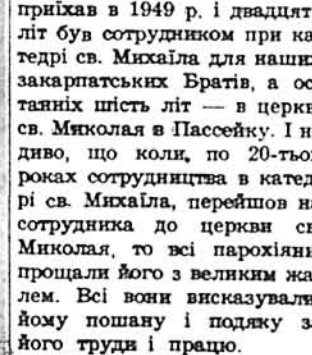
Д-р БОГДАН АСКОЛЬД ІВАНЕЦЬ

Д-р Богдан Іванець народився в Мюнхені, Західної Німеччини, 11 жовтня 1950 року. Він є сином д-ра Ярослава і Ірини (Ковалюк) Іванців, замішались на перемісті Чикаго в Св. Голланді.

Молодим 16-літнім юнаком покінчив матуральні Курси Українознавства на Союзівці, а середню школу св. Ігнатія в Чикаго.

У 1968 р. вступив він на передмедичні студії в Нордвестерн університеті, вибравши хемію на головний предмет. По закінченню науко-

Д-р БОГДАН АСКОЛЬД ІВАНЕЦЬ

Д-р Богдан Іванець народився в Мюнхені, Західної Німеччини, 11 жовтня 1950 року. Він є сином д-ра Ярослава і Ірини (Ковалюк) Іванців, замішались на перемісті Чикаго в Св. Голланді.

Молодим 16-літнім юнаком покінчив матуральні Курси Українознавства на Союзівці, а середню школу св. Ігнатія в Чикаго.

У 1968 р. вступив він на передмедичні студії в Нордвестерн університеті, вибравши хемію на головний предмет. По закінченню науко-

о. Іван Пайкуш

Те саме сталося, коли цього року о. сов. Пайкуш оголосив, що відходить на заслужений відпочинок, то всі парохіяни прийняли цю вістку зі сумом, бо від них відходить священник, який 50-літню вірну службу рідному народові та рідній церкві, а який у двох світових війнах мечем і кров'ю писав новітню історію нашого народу.

Парохію, обох наших парохів збережуть у своїх серцях відчужу пам'яті про свого улюбленого душпастиря, який завжди чи в щастю чи в нещасті, спішив всім своїм вірним радою і порадою, бо був великий душпастир, правдивий чоловіколюбець. Накінців промовляв зворушливий Ювілей, дякуючи всім вірним і знайомим за їх добре серце, за їх пошану до його скромної особи.

Від родини Ювілята подякувала всім присутнім за участь, дочка Люба Осадца. Многочисними для Ювілята закінчено це так радісне свято.

д-р М. Клофас

МАНІФЕСТАЦІЯ У ВІННІПЕГУ

Вінніпег (КВК). — В обороні Віри і Христової Церкви в Україні під соціальним режимом під час Всеукраїнської Маніфестації участь високих татів, яка відбувається тут в неділю, 3 жовтня 1976, представників урядів: федерального, провінційного і міста Вінніпегу. Рівночасно до участі у Спільному Молебні запрошено 14 ісправних і представників неукраїнських Церков: Католицьких, Православних і Протестантських. Між запрошеними є й такі церковні достойники: Архископський кардинал Фляйф, голова Англіканської Церкви єпископ Валентин, Архископ Боду, голова Ради Радіації, — рабін С. Раппапорт та інші.

Спільний Молебен в обороні Віри і Христової Церкви в Україні буде очолений обома Владиками Митрополитами у сослуженні духовенства і українських Євangelістських Церков, при участі двох українських церковних хорів.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „ТРИЗУБ“

Філадельфія. — Український спортивний осередок „Тризуб“ закликає своїх членів взяти участь у Надзвичайних Загальних Зборах, що відбуваються тут у власному домі в п'ятницю, 24-го вересня ц.р. о. год. 8-й вечора. Темою наради буде обговорення і рішення закупівлі спортової плацці.

Нові українські лікарі в Чикаго. Сидять (зліва) — д-р Лев Дорожинський, м-р Люба Марушак, д-р Данило Григорчук, д-р Андрій Ріпецький, м-р Ярослава Гринів, д-р Андрій Мельник, д-р Ірина Сайкевич, д-р Тимш Трусович, д-р Богдан Іванець, д-р Анатоль Станкевич, д-р Саген Ковальський, д-р Роман Филипович. За ними стоять дружини, наречені і приятелі.

УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД

СТОРИНКА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

ISSUED BY THE HARVARD UNIVERSITY UKRAINIAN STUDIES FUND, 1581-1583 MASSACHUSETTS AVENUE, CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS 02138 (617) 495-4053

PIK I.

ВЕРЕСЕНЬ 1976

4.5

В ОПІНІЇ ДРУГИХ

В місяці серпня появилася у Вашингтонському журналі "THE NEW REPUBLIC" стаття проф. Едварда Кіна, члена Комітету Українських Студій в Гарвардському університеті, яка своїм змістом та оригінальністю збуджує особливе зацікавлення.

Вашингтонський журнал "THE NEW REPUBLIC" є високоповажним виданням, спеціалізованим в політиці та мистецтві, звичайно поміщує лише авторитетні праці до яких прислуховуються найвищі чинники країни.

Професор Кіна є директором Російського Дослідного Центру в Гарварді, а рівночасно, як зазначено вище входить до керівного тіла Українських Студій в Гарварді, головою якого є проф. Омелян Прицак.

Стаття проф. Е. Кіна носить вимовну назву: "SOVIET TIME BOMB".

Для ознайомлення з думками шан. Автора, ми дозволимо собі зачитувати деякі уривки з цієї праці, а всім ближче зацікавленим цією темою просимо звертатися до адміністрації "THE NEW REPUBLIC" та дістати бажану копію цього журналу. Адреса: THE NEW REPUBLIC, 1220 NINETEENTH ST., N.W. WASHINGTON, D.C.

"Without any announcement or much notice in the outside world, ethnic Russians have, for the first time since 1917, become a minority within the multinational state that they dominate. Russians continue, of course, to comprise the largest single national group; they are roughly three times as numerous as the next largest nation, the Ukrainians; but, as the next scheduled census (1990) will reveal several particularly dynamic current demographic trends will cause us to reconsider our perceptions of the social and political implications of ethnic diversity in the Soviet Union.

Americans have become quite aware that the familiar five colors of the cartographer's traditional palette often conceal, in places like Nigeria or Ethiopia—or even in Spain or Great Britain—significant and potentially explosive demographic cleavages. But they continue to display the tendency (acquired, one assumes, in school) to color the whole USSR red. Even The New York Times, that citadel of editorial accuracy, and the source of much excellent information about the non-Russian nations of the Soviet Union, persists in publishing obituaries of persons born in "Kiev, Russia"—a combination of words that strikes Ukrainians roughly as "Edinburgh, England" would strike a Scot.

Головний Комітет Українських Студій в Гарвардському університеті: сидять зліва-проф. Кіна, Шевченко, Вайнтраб, Прицак і Пант.

It is not hard to establish the reasons for Americans' lack of awareness of such vital distinctions. Like other deficiencies of the common perception of the USSR, it arises from a lack of good information (assiduously concealed by Soviet authorities) and a tendency to conceive of the Soviet "ethnics" in terms of domestic analogies—as small groups of deracinated, ghettoized and "hyphenated" folk, who speak "dialects", who are moving toward Russification and the mainstream, and are distinguishable only to the trained eye from "real Russians."

Such has never been the case, and as the analysis of present demographic trends shows, most of the significant non-Russian nationalities (most of whose languages are no more like Russian than they are like English) are with each year becoming more attached to and concentrated in their historical homelands, less "Russified," and most important, more numerous.

Current figures and projections are somewhat difficult to come by, but even the results of the 1970 census, as interpreted by Lubomir Hajda of the Russian Research Center, yield the following interesting observations:

- While in 1970 the Russians still comprised some 53 percent of the population, the Russian population had increased only by 13 percent or roughly 15 million persons since the previous census of 1959, whereas the Muslim population (Turkic and Iranian peoples) had increased by roughly 50 percent or 13 million.

- The average percentage of Russian population in the non-Russian Muslim republics (the Uzbek SSR, Tadzhik SSR, etc.) declined in the same period from 22 percent to 18 percent; indeed, in almost every republic—except the Russian Republic (RSFSR)—the proportion of "natives" is rising, as a result of demographic denatation, the emigration of Russians, and the "ingathering" of local populations from neighboring republics.

- The "Muslim" populations are relatively young—and have accordingly higher birth rates: fully 52 percent of the "Muslim" populations were under 15 years of age in 1970, the corresponding figure for Russians being only 28 percent.

- The national relationships by age groups show remarkable changes in the intercensal period; while the ratio of Russians to

Muslims in the one to 10 age group was 5.4:1 in 1959, it was only 2.57:1 in 1970; to cite an extreme but indicative example, the proportion of Uzbeks to Russians in my son's generation (age one to 10) is almost five times that in my own age group...."

Для нас українців не є ніякою таємницею, що велика тюрма народів СРСР, є нічим іншим, як лише московською імперією, що поневолює в брутально-нищівний спосіб багато різних народів, а не по своїй власній волі опинилися в цій "союзи".

Але також не є для нас таємницею, що окрім нас та інших поневолених народів, ніхто не хоче дотепер цього як слід зрозуміти, живаючи час-до-часу порівняння України до Пенсильванії, чи Тексасу, а тим самим зводять нас до так зв. "внутрішньої проблеми СРСР".

Наші дотеперіші аргументації, заяви, включно із демонстраціями, майже в ніякій мірі не змінили настановлення, а ці що перед виборами нам показують "грушки на вербі", також в це не вірять, лише маять нас до виборчої урни.

Тому стаття проф. Едварда Кіна в журналі "THE NEW REPUBLIC" є новим знаменням. Ясно, що можна з нашої точки зору до неї додати ще інші аспекти, і за ним політичний і культурно-мистецький, побачили "Москву в правдивому світлі".

Ми лише надіємось, щоб ця стаття не була останньою, а започаткувала цілу серію подібних її, і щоб нарешті американський академічний світ, а за ним політичний і культурно-мистецький, побачили "Москву в правдивому світлі".

"...Figures and trends like these have caused such thoughtful, if dissimilar, individuals as Andrei Sakharov and Andrei Amalrik to rank the "national question" as the second most important problem facing Soviet society (after the staggering economy), and prompted Aleksandr Solzhenitsyn to formulate one of his most controversial proposals—for the "return of Russia to the Russians," that is, the dismemberment of the USSR.

More numbers, of course, and even guilt among the most sensitive members of a dominant group, are insufficient to cause the resolution of such a problem, and indeed rarely lead to even small improvements. (The Russian empire, somewhat less than 50 percent Russian, and after 1905 essentially without political censorship, remained fully in control of the "national question.") But as the 20th Century has repeatedly shown us, it is what happens in the minds of men that brings change. What then is the current and prospective condition of the social, cultural and psychological processes that commonly produce the ideas commonly described as "nationalism" and "racial tensions"?

Roughly at the turn of the century in most of the non-Russian nations with which we are concerned, there began to appear small groups of what we shall call "national revivalists." Like the first leadership generations in other "emerging nations," these individuals were in fact atypical of their own national groups, "Europeanized" or "Russified" and rather deeply influenced by Western notions of nationalism and nativism, ideas that one then traced to Ernst Renan. As a rule, the Slavic and Baltic groups were most significantly affected by German and Slavic branches of this tradition (including, ironically, Russian Pan-Slavism); the Asiatic groups, like the Young Turks whom they emulated, were influenced by French trends.

These tiny groups emerged for the most part from Russified urban elites and saw the path of "national revival" as leading to two objectives: the rejection of alien (Russian) political hegemony and the "modernization" of their nations through an escape from "tradition" whether social, religious or cultural. Under the circumstances of the interrevolutionary period (1905-1917), the most effective of them tended to join both the "liberal" constitutional coalitions and the socialist parties—but not the Bolsheviks. These alliances offered a refuge for the enemies of Russian imperial national policies in what Lenin scornfully called the "prisonhouse of nations," as well as ideological support for the social and economic changes that the "national revivalists" were pressing for in their native regions. These changes included breaking the economic power of local landowning, commercial and tribal elites, whose leadership had been co-opted by the imperial system; destroying the power of religious and "traditional" establishments, which the "revivalists" saw as impediments to national development; introducing mass literacy in local languages in technology, hygiene, etc...."

Гарвардський університет, як один із країнних в світі, з можливістью, що для деякого з українців це й до сьогодні не є зрозумілим, — вже від довшого часу веде основну студію СРСР, досліджуючи всі його позитиви й негативи. З часом, коли в цім провідним американським університеті знайшлися, прямо чудом, Українські Студії, де сконцентровано найкращу українську наукову силу, підірвали молодих співробітників та дослідників українців, а з тим пов'язаних всіх дотичних аспектів, — справа України почала розглядатися поважно і річово, а не так як це було дотепер.

Мудрі люди розуміють, що через одну ніч не станеться чудо і так, як нас не знали, зразу всі пізнають і будуть приймати Україну.

Ми задовго змарнували тут часу в Америці, виголошуючи для себе заспокоюючи, або погрожуючи всім, — заяви. Однак ми не робили нічого конкретного і серйозного, щоб в нашім імені наприклад говорив секретар Стейтс. Департаменту, чи навіть сам Президент ЗСА.

Але на щастя, це почали пару років тому в Гарварді і дай Боже, щоб так воно продовжувалося далі. Такі, як проф. Кіна, є аскурацією цього.

"...Stalin's policies destroyed the older native political elites, but these were, like the first leaderships of many former colonial areas, isolated

Проф. Омелян Прицак, Директор УНІГУ читає лекцію.

and atypical groups, Westernized and brought into contact with nationalist ideas in St. Petersburg, Paris, Berlin or—in the case of Turkic groups Constantinople. And in their places Soviet policy has created new elites—corrupt and Sovietized at the top, it is true, but socially and culturally representative, broad-based and linked through common experience with their nations in a way that the previous leaderships could not be—and indeed few non-European leadership groups are anywhere. There is another irony. While the career patterns of Russian party functionaries, because of the felt need to have Russians represented in the local hierarchies, tend to be "all-Union" (Brezhnev's climb included stints in the Ukraine and Moldavia), the careers of non-Russians, particularly non-Slavs, tend to be tied to their locality and nation. The fact that the Asian and Caucasian representatives, (Kunaev, Abaev, Demirjlan) outdid all others in obsequiousness and mendacity in the speeches at the last Party congress is probably less an indication of the weakness of their power base than a sign of the price they are willing to pay to retain it...."

"...Of course, one price of these gains has been the loss of that national political autonomy for which the early nationalists also fought. There is, further, little reason to believe on present evidence that the Soviet leadership will permit the growth of effective local political autonomy, or will hesitate to suppress groups or individuals that strive openly for it. But although the regime has "solved" the national problem in terms of its original objectives, the successful solution has created potentially greater problems. The government has created modern nations, local intelligentsias, provided modern concepts of national categories in historical and cultural life; in general, it has "brought these nations in to the 20th Century." And what idea is more characteristic of the 20th Century than that of national independence?

The Soviet leadership is well aware of this problem. It is aware of the "demonstration effect" of national liberation movements around the world, and its enthusiasm for such, once played heavily upon in the propaganda provided for the Central Asian nations in particular, has waned. Even American "ethnic" literature, particularly black literature, has, after a brief official vogue, been played down because of its "destructive" potential. The regime is equally aware of the danger of "spill-over" problems: a major factor in the decision to invade Czechoslovakia was the fear of potential effects on the neighboring Ukraine; the psychological effect on the creation of the State of Israel is a problem whose implications have still not been dealt with. The Soviets know better than anyone else that many of their national minorities straddle borders; that Moldavians are by most criteria Rumanians, that the Azerbaijanis are split almost evenly with Iran, that their Tajiks are culturally and linguistically Iranians, that, finally, many of Central Asian nations have compatriots in the Peoples' Republic of China. And, of course, they are aware that it is not only the Jews who have links to sizeable and vigorous diaspora communities in the Western democracies: in the United States, in particular, Ukrainian, Armenian, Latvian, Lithuanian and Byelorussian communities follow developments in the USSR, support samizdat publications abroad, and, on occasion, influence foreign policy.

Finally the Soviets are becoming aware of the fact that the major global problems and struggles that will shape the next few decades—the "North-South" struggle, the battle to achieve a solution to the food-fuel-population equation—will take place in some form within the USSR itself. Every lovely little Uzbek baby that is born and every little Russian that isn't makes it more difficult for the USSR to take a forthright stand on population growth in the international context. (Witness the USSR's alliance with the Vatican at the recent UN conference in Bucharest.) Every change in the price and international control of petroleum raises inevitable questions about the internal price and control of Soviet oil, which "belongs", in a sense, not to the Russians, but to Azerbaijanis, Bashkirs, Turkmen and Yakuts. Every fluctuation in the availability of food grains raises the question of the balance between the European agricultural regions and the Asian areas (no longer, as a result of their population explosion, self-sufficient), and the question of whether they should grow cotton, as the plan requires, or food.

The manner in which the Soviet system deals with these questions during the remainder of this century will be of considerable importance to us all...."

Закінчуючи цитати з цієї великої статті проф. Едварда Кіна з Гарвардського університету що було поміщено 28. серпня ч. р. у впливовім журналі "THE NEW REPUBLIC", ми з вдячністю Авторів та Видавництва, поручаємо нашим ВШ. Читачам цей журнал, як і сувереном всім зацікавленим вживати цю статтю для інформації та організації публічної опінії в справі України, Поневолених Народів та СРСР.

Не без певної сатисфакції за наш Український Науковий Центр в Гарварді, ми хочемо ласково звернути увагу Українського Громадянства, що його вложений капітал в Гарвард є доброю і певною інвестицією.

"Любомир Гайда, докторант історії є науковим співробітником Українського Наукового Інституту в Гарварді. Він рівночасно є членом Російського Дослідного Центру в Гарварді, відносячись в своїй праці доброю опінією, як солідний молодий науковець.

Reprinted by the permission of "The New Republic".

ЩЕ П'ЯТЬ МІСЯЦІВ...

Може збірка на Українській Студії в Гарварді триває задово! Можливо, що є чимось вина у тому? Не є виключено, що хтось в цьому таки завинив.

В нас якийсь дивний звичай, чи привичка: оголосити на щось фінансову збірку, дещо там зібрати, а тоді ждати, просити, а потім за все забути...

Чому-то наші люди не привикли до поважних і великих збірок, тоді коли лише великі збірки приносять бажані плоди та успіх. В нас, кожний десь на щось збирає, щось собі проповідує, все за чимось ганяється, ну, і по старій привичці, завжди є проти всього. Часом дивлячись, і прямо не хочеться вірити, що так воно в нас це все дивним-дивом ходить: "щось" десь робиться, а тоді проти цього хтось "щось" знова робить, і так немає кінця...

Лише подумайте, збірка на Українській Студії проводиться вже 16 літ. Так, повних 16 літ ФКУ проводить цю акцію і не може досягнути бажаної цілі, бо все є "щось проти". Хто? Чому? На-що?

Ціль є ясна! Завдання конкретне! Місце, — Гарвард, — не може бути краще, але люди отягаються, ховаються і думають, що без них обійдеться. На жаль, таких є багато. Вони бо ця наша "тиха, спокійна більшість", що живе на рахунок тих, які працюють, збирають і самі дають.

А ця меншість, таки не здається, слава Богу! Працюючи і збираючи, жертвуючи та не раз вислуховуючи терпкі, повні цинізму та несправедливості заяви, — спромоглася встановити в 1968 році катедру української історії в Гарвардському університеті. Вложено тоді \$600,000.00. Пізніше, в 1973 році, це подвоїлося: встановлено, ще дві катедри, — українська мова і література, які вже нас коштували \$1,200,000.00. Зараз, ми працюємо, щоб розбудувати Український Науковий Інститут, там же, в Гарвардському університеті, який нас зобов'язує вплаченням 2 мільйонів доларів. Приблизно 700,000.00 вже зібрано а решта тобто 1.3 мільйона, що треба зібрати.

Чи дійсно це є багато? Так, і ні! Кажуть, що нас є в Америці один мільйон осіб. Нехай і менше! Скажімо, нас є працюючих 200,000. Подумайте, щоб лише кожний дав по \$25.00 то змісила осягнемо суму \$5,000,000.00 Так, п'ять мільйонів доларів! Але даймо всі, тоді легше це прийде і скорше. Ось, в цій же полеміка загадка національної єдності, яку виють на наших очах демонструвати дурні, але не ми! Подумаймо над тим всі, бо це наша всіх спільна справа.

Українська громада в Америці росте і розвивається, багатіє. В такій же самій пропорції, лише протинно, наш народ в Україні занепадає, бідніє і втрачає найкращі засоби для будь-якого вільного життя.

Московсько-большевицьке тиранія доходить до найвищого ступеня, де забороняють вже не лише писати, чи друкувати українською мовою, але й говорити.

Тільки Емський указ не лише паде на все, що українське, але цей указ придушує наскрізь національне буття України, хочучи силою загнати українську людину в совєцький котлокол, з якого здається вже не буде великої можливості вийти назад.

Тому, пока ще не запізно: допоможіть! Допоможіть через створення правдивого, не пропагандивно-традиційного, — Українського Наукового Центру в Гарвардському університеті, щоб він, цей Центр, повів оборону і наступуючу акцію проти московських зазіхань на наш і так вже поневолений народ.

Ніхто не може стояти осторонь!

Ніхто не може спокійно дивитися, як москаль знущається навіть вже над могилами Українських Вояків УСС, УГА, чи УНР.

Ніхто не може сказати, що йому це все байдуже!

А якщо так, тоді закінчіть фінансову збірку ФКУ з честю, зібравши ще 1.3 мільйона доларів, щоб наше сумління і розум, могли бути спокійні, що ми солідаризуємось, розуміємо, і йдемо на зустріч завданням, всі разом.

Лише крихітка доброї волі й буде успіх. Успіх нас усіх!

Ярослав Гуря
Бриджпорт, Кон.

Ievhen Sverstiuk. **CLANDESTINE ESSAYS.** Translated and edited by George S. N. Luckyj. (Harvard Ukrainian Research Institute. Monograph Series). 1976. 100 h. \$7.50 cloth U. S. & Canada; \$9.00 elsewhere. \$5.00 paper U. S. & Canada; \$6.00 elsewhere. ISBN-0-87287-151-7 cloth; 0-87287-158-4 paper.

In 1972 a Ukrainian dissenter, Ievhen Sverstiuk, was arrested; he was sentenced, a year later, to a total of 12 years imprisonment and banishment. His crime apparently lay in writing the essays that are translated in this volume. By any objective standards these essays show a courageous intellect and deep concern with national as well as universal problems of our day. In the West they would have earned him high praise. They were, however, written for his Soviet Ukrainian countrymen, who were unable to see them in print. In themselves they represent a lively statement of individual freedom of thought which is now so ruthlessly suppressed in the Soviet Union. They are of great interest to all students of Soviet affairs and to the general reader.

Ukrainian Studies Fund, Inc.
Harvard University
1581-1583 Massachusetts Ave.
Cambridge, Mass. 02138

Ukrainians in American and Canadian Society:
Contributions to the Sociology of Ethnic Groups
Wsewolod W. Isajiw, Editor

This volume, published jointly by the Ukrainian Center for Social Research, Inc., New York, and the Harvard Ukrainian Research Institute, is the first collection of sociological essays on Ukrainians in North America.

Its fifteen articles study the unique features of the Ukrainian ethnic group in the United States and Canada while analyzing the group through the theoretical and critical perspectives of modern sociology. Among the specific problems investigated are demographic characteristics of the Ukrainian population, assimilation, social mobility, retention of ethnic identity, system of cultural retention and social aspects of immigrant history. Authors include American and Canadian sociologists, historians, political scientists, geographers, and professionals working in the field of education. The introductory essay is by the editor of the collection, Wsewolod W. Isajiw, associate professor of sociology at the University of Toronto.

Twelve of the fifteen articles are published here for the first time. Nine appear in Ukrainian, six in English. The volume contains English summaries of all articles and an index. Its publication is the first cooperative project of the Ukrainian Center for Social Research and the Harvard Ukrainian Research Institute. \$12.00

УКРАЇНСЬКА ЛІТНЯ ШКОЛА 1976 В ГАРВАРДІ

Шоста з черги Українська Літня Школа в Гарвардському університеті, в цій літній 1976 року, хоч чисельно була невелика, але знайшла всі перені доброго змісту та вислід.

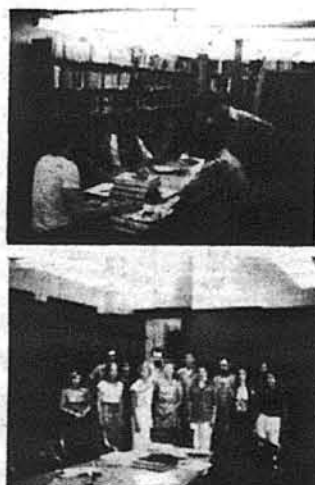
Викладачі та керівники Школи, вже від перших днів зуміли знайти спільну мову з студентами, що прибули із всіх кінців Америки й Канади, з різних соціальних кіл, чи навіть зацікавлених. Однак всі дуже скоро відчували спільність ідеї бути в Гарварді та разом вчитися, щоб своїм знанням спричинитися в Українознавчій діяльності, яка на жаль носить загальну провізорію у майже всіх скупченнях українського поселення, а тим же зводять українські предмети до другорядності, або гірше.

Для всіх стало ясно, що Гарвард, Українознавчі Студії тут, це не є ще один більше, випрошений і порожній з браку людей і засобів "куточок", де будуть "вчити українську мову". Студенти, які приїхали на Літню Школу, зустрілися з фактом, що Українка не є гіршою від "Енгліш", чи "Рашен", і вивчати цю діяльність не означає зробити лише своїм Батькам приємність. Українознавчі студії є важливим предметом з якого

можна одержати найвищі академічні та професійні ступені, що можуть бути застосовані й використані в особистому та національному аспекті.

Творячи солідну Українську Наукову Базу в Гарварді плановики й виконавці цього неперерічного проекту збагнули її до кінця, встановлюючи не пропагандивні, на коротку мету, чи без раціонального підложжя, фундаменти; а дійсні, річові та з виглядом майбутнього позитивного розвитку, міцні основи знайшли там своє примінення.

Тому пращуючи студентів Літній 1976, викладачі-професори, Марта Багачевська-Хом'як, Леонід Рудницький і Богдан Струмінський, були певні, що більшість їх із сатисфакцією поїхали в свої сторони, щоб не лише пам'ятати прослухані курси, але щоб продовжувати це знання. Може навіть в Гарварді Може? Помічимо деякі знімки з клас, дозвілля, чи окремих зацікавлених, що їх мали студенти на Українській Літній Школі в Гарварді цього року. Гратуємо їм усім, як і дякуємо Батькам за зрозуміння та кооперацію.

ХТО? ЩО? ДЕ І КОЛИ?

Івана Дубровського з Сівер Спрінг, Мд. Щире признання їм за це та глибока подяка.

Недавно помер трагічно в Чехословаччині визначний український науковець **Др. Орест Зілинський**, який постійно жив у Празі.

Др. Павло Магочі, близький співробітник УНІГУ, лише пару тижнів перед смертю покійного відвідував його в Празі й ми тут віддаємо йому слово: "... Ця моя візита, навіть більше, як попередня, була надзвичайно успішна бо **Др. Орест Зілинський** був повний сил та здоров'я, оптимістично наставляв та повний надій на дальшу співпрацю з нашим Інститутом. Він був сином визначного українського лігвіста **проф. Івана Зілинського**, вихований у високій культурі та українським патріотизмом.

Др. Орест Зілинський був першим науковцем із Східної Європи, що його запросив Гарвардський університет до співпраці в Українських Студіях, але через політичні умовини чесько-комуністичного уряду, йому не пощастило прибути до Гарварду, хоч така надія його ніколи неopusкала. Його наукові праці будуть публіковані в серії Українських Наукових Видань в Гарвардському університеті.

Вічна Пам'ять, незбутньому українському науковцю, Д-рові Орестові Зілинському.

Пані Лідія Стець, що від 1974 року працювала секретаркою УНІГУ в Кембриджі, залишила свій пост 30 червня, як і залишила по собі милий та гарний спогад, що буде догоду в пам'яті працівників УНІГУ та ФКУ.

Пані Лідія Стець своєю творчою працею допомогла багато в тяжких початкових труднощах УНІГУ та ФКУ за що їй належить наша щира вдячність.

Др. Зенон Когут брав активну участь в Конгресі ЦЕСУС-у, що відбувся в Філадельфії 13-14-15 серпня ц. р.; де висловив доповідь та брав участь в дискусії на актуальні теми студентського організованого життя. **Др. Зенон Когут** є науковим співробітником УНІГУ і професором Пенсильванського університету.

Український Науковий Інститут Гарвардського університету має в особі **Едварда Касінце** високоякісного фахівця, відданого українській Науці солідного працівника, як і конструктивно-енергійну молоду людину, що знає і вміє планувати й реалізувати. **Завдяки Едвардові Касінцеві**, Українська бібліотека Гарвардського університету є, і розвивається далі в могутню твердиню писаного наукового слова.

Визначні українські громадяни наукового, культурно-мистецького, суспільно-громадського, чи іншого світа, час-до-часу дарують свої книги, або менші колекції книжок, а то й цілі бібліотеки для українського Наукового Центру в Гарварді. Останнім часом одержано такі збірки від **П.П. Дмитра Братуша** з Рочестера, **Н. Й., проф. Євгена Федоренка** з Випані, **Н. Дж. та**

Про Українські Студії в Гарварді, український Науковий Інститут, наші періодичні видання, "Рецензія" і "Мініт", або інші наукові праці, поважається часто багато різних вісток в американських академічних виданнях, що цікавляться такими справами.

В останнім числі (липень-серпень 1976) високоповаженого та гарно редагованого журналу "Гарвард Магазін", появилася досить обширна, цікава та прихильна **Українському Гарварді** стаття, яку написала **Джін Мартін**, член редакційної колегії "Г. М.", при помочі наукової співпраці УНІГУ, **Уліни Пасічник**. Стаття дає ясний перекір та аналізу про ганебний указ царя **Александра II**, який сто років тому в німецькому містечку **Емс**, підписав цю нечувану в історії культурних народів заборону: говорити, писати і читати своєю рідною мовою. Нав'язуючи до цього, авторка цілком вірно стверджує, що нині, сто років пізніше, росіяни далі ведуть в Україні цю саму дикунську політику, хоч це в ніяким випадку не зносує українців протиставитися їм, що посвідчує тут в Гарварді створення трьох українських кафедр та Українського Наукового Інституту.

Зупинившись довше над новим виданням Українського Наукового Інституту, що появляється в англійській мові п. з. **Гарвард Українскі Стадіс**, якого редакторами є **проф. О. Прицак** і **проф. І. Шевченко**, а до ред-колегії входять визначні американські та інтернаціональні науковці, — **пані Мартін** додала великі користі для українців та американців з нагоди появи цього наукового видання.

Окреме місце присвячене українським жертводавцям ФКУ, які зумили, на думку **пані Мартін**, — зробити велику справу, створивши свій Науковий Центр в Гарварді.

28 липня ц. р. відідав УНІГУ закордонний Гість з Польщі, **Кардинал Войтила** з Кракова.

Наукові співробітники УНІГУ на чолі із своїм директором **проф. Омеляном Прицаком** та **проф. Ігором Шевченком**

чемком з пошаною привітали достойного Гостя, що з особливим зацікавленням оглянув просторі залі Українського Наукового Інституту, звернувши окрему увагу на велику і добре упорядковану бібліотеку Українців.

В приватній семінарній залі Інституту, відбулося вчорашнє прийняття **Кардинала Войтила**, де окрім Гостя взяли ще участь: **проф. О. Прицак**, **проф. І. Шевченко**, **проф. В. Байнтраб**, **проф. Дж. Білімскі**, **проф. Г. Фаєрсайд**, **проф. М. Богачевська-Хом'як**, **проф. Л. Рудницький**, **проф. Г. Грабо-вич** і **проф. З. Когут**.

Під час дальшого гостинного побуту, **Кардинал Войтила** цікавився справами взаємодієносин в Америці поміж поляками, а українцями, привітно та дружно розмовляв з студентами Літньої Української Школи в Гарварді, як і сам радо інформував про ряд цікавих проблем, що виринули в дружній дискусії.

Др. Гарвей Фаєрсайд, професор політичних наук в Ітика каледжі, був гостинним науковим співробітником УНІГУ, працюючи інтенсивно два літні місяці цього року, по лінії дослідів українських дисидентів в ССРСР.

Проф. Фаєрсайд має вже поважний публіцистичний стаж, друкуючи свої статті та наукові розвідки в поважних американських та закордонних виданнях. Він також опублікував декілька цікавих статей про справи пов'язані із переслідуванням українських політичних в'язнів в советських тюрмах та конц-лагерях, зокрема насвітлюючи терористичні методи КГБ, русифікацію та інші нещодавні, яких допускається більшовицько-московська тиранија.

В 1975 році він писав про **В. Мороза**, його героїську голоділку, відвагу і безкомпромісовість супроти Москви. Він зараз працює над книжкою на цю тему.

Проф. Фаєрсайд окрім Ітика каледжі, вчить також в Технологічному Інституті Нью Йорк, є редактором політичних текстів високозаважаних виданців Америки та Англії, як рівнож є співпрацівником Фед. Комісії для Атомової Енергії.

Асоціація Співробітників Нью Енгланд Стейтс (НЕСА), що являється одною із активних та кваліфікованих цього рода інституцій, подала в своїй бюлетені повідомлення, що 15-16 квітня 1977 року **Український Науковий Інститут** враз із Російським Дослідним Центром в Гарвардському університеті, будуть господарями наукової конференції співробітників. Це великий успіх нашого УНІГУ, який тим же входить в орбіту наукових зацікавлень і кожним новим своїм кроком встановлює постійно-перманентні вартості, що вже залишаються, як встановлений недискусійний факт.

ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ) в Гарвардському Університеті

СТАН НА 15 ВЕРЕСНЯ 1976 РОКУ:

Фундація для трьох кафедр Українського Наукового Інституту:	1,800,000.00
а) загальна фундація	538,595.00
б) стипендійний фонд	100,000.00
в) видавничий фонд	62,177.00
	700,772.00
Разом на контах	\$2,500,772.00
Потрібно ще на сплатнення УНІГУ	\$1,299,228.00

ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ ФКУ, — ЧЛ. III.

від 1 січня 1976.

Гордінський, Роман	3,285.00	Ярослав, Цюпак Михайло, Чайківський Михайло, Швайківський Г.	
Бачинський, Д. Константин	500.00	Шубяк Андрій	
СУК "Провидіння" — Ансонія	300.00	По 18.00; стадині Михайло	
Данило, Люба	200.00	По 15.00; Гура Михайло, Пахолок Ігор, "Провидіння" —	
Фещович, Семен	200.00	Клівеланд; Хархаліс Тарас	
Шепелявий, Тарас і Юлія	200.00	По 14.00; Єдик Михайло	
Гавська, Софія	100.00	По 12.00; Костюк Іван	
Гура, Ярослав	100.00	По 10.00; Амброзак Ольга, Баран Мирон, Баслядинський	
Гріняк, Андрій	100.00	Миротас, Бачинський Євген, Білоус Евастій, Біланок Петро,	
Гов, Зенон і Глорія	100.00	Бінклі А. Б., Васів Василь, Вудкевич Іван, Гайда Ігор, Гаврилюк	
Джупл, Павло і Ірина	100.00	Ірина, Галицький Михайло, Гріняк Микола, Головацький Дмитро,	
Карпович, Володимир	100.00	Голубка Іван, Гудима Петро, Губчак Я., Геряк Данило, Дачишин	
Коваль, Ірена, Ольга і Ігор	100.00	Дмитро, Калін Валє, Кап Валентин, Конашевіч Степан, Коротко	
Когут, Володимир	100.00	Уляна, Кашак Е., Куртак Михайло, Казимирів Степан, Кемден, Н.	
Колотюк, Мирослав і Ірина	100.00	Дж. УКА, Кичун Василь, Ласійчук Микола, Лотоцький Петро,	
Козар, Осип	100.00	Логин Юрій, Мартинюк Ярослав, Михайлишин Семен, Мельник	
Остроченко, Григорій	100.00	Роман, Місєв Орієс, Мудрак Василь, Овсіччук Мксим, Подольк	
Питупа, Тарас і Марія	100.00	Лев, Попович Богдан, Питула Емануїл, Поліщук Степан, Піндічук	
Социнський, В. Ростислав	100.00	Евген, Половинко Григорій, Процький Антін, Саламаха Богдан,	
Стефанів, Степан	100.00	Самутин Ганна, Сояка Василь, Семчишин Ою, Семущак Л.	
Укр. Лікарське Т-во Н. Енг.	100.00	Сидорак Олександр, Струсь Дмитро, Сушко Володимир,	
		Захарків Михайло, Ратич Олександр, Тимчук Михайло, Траска	
Курило, Олександра	95.00	Олександр, Трачук Василь, Жук Оонна, Хай Теодор, Хлеста	
Петрів, Іван	90.00	Микола, Фадендик Степан, Фінковат Іван, Чорнодольська Люба,	
Гольов, Іван	80.25	Шарій Б., Шван Марія, Шумський Теодор, Юшак Іван:	
Біляцький, П.	80.00	По 8.00; Пересада Володимир	
Головач, Євген	80.00	По 5.00; Беньо Василь, Горбачук Іван, Дубина Іван, Дерій Омелян,	
Кіналь, Василь	80.00	Ганас Роман, Жиласький Микола, Каласький Яків, Каглан	
Берегуля, Семен	75.00	Павло, Мельник Анна, Моравський Микола, Недел Павло,	
Сорокач, Володимир	60.00	Попович Теофіл, Павловський Василь, Ремський Михайло,	
Лаврів, Василь	55.00	Романко Анна, Різнєк М., Озаринський С., Савицький І., Сенів	
Галамай, Володимир	50.00	Марія, Стрижак І., Стельмах Остас, Сушко Ярослав, Татчин	
Гріняк, Микола	50.00	Василь, Турик Микола, Хархаліс Марія, Чапельський Богдан,	
Головачук, Іван	50.00	Чорний Андрій, Чапельський Юрій, Шав'як Л., Яремко Микола	
Грабоцько, Володимир	50.00	Черненко Василь,	
Добос, Павло і Анна	50.00	По 400; Квіт Зіновій	
Дмитрів, Меланія	50.00	По 3.00; Мацюрак Іванна	
Лакуста, Іван	50.00	По 2.50; Калиновська Оксана	
Ігнат, Стефанія	50.00	Повища листа Жертводавців ФКУ є третьою зчегри в цій	
Мигаль, Володимир	50.00	біжучим році.	
Маріяш, Василь і Софія	50.00	Подаючи її до загального відома, ми на цій місці складаємо	
Мельничук, Петро	50.00	нашу щирі вдячність всім повше згаданим Панам і Панам, які в	
Миколаєвич, Роман	50.00	догідний та можливий для них спосіб вплатили свої датки на	
Мулькевич, Марія	50.00	розбудову Української Вільної Науки в Гарвардському	
Кузик, Остап	50.00	університеті.	
Назаревич, Василь	50.00	Звертаємо увагу, що вплатені суми не у всіх випадках	
Одежинська, Лідія	50.00	відзеркалюють цінність влат, а лише ці, що ми одержали в 1976	
Падох, Ярослав	50.00	році.	
Пестух, Іван	50.00	І знова, вибачаємось, що не подаємо при привітаннях	
Питула, Емануїл	50.00	титлярних означень, сподіваємось, що ніхто за це не	
Прокопшин, А. Юрій	50.00	почуватиме ображеним?	
Сидельник, Валентина	50.00	Ми почали інтенсивну кампанію за придбання ще 1.3 мільйона	
"Самомімі", Клівеланд	50.00	долларів, які є потрібні для сплатнення наших зобов'язань Гарвард-	
Снігур, Іван	50.00	ському університетові. До 22 січня 1977 року, ми повинні ці суми	
Тарадайка, Антін	50.00	зібрати, і як личить для людей, яким другі люди вірять, —	
Флюнт, Володимир	50.00	встановити потрібну фінансову базу для праці й розвитку	
Сачок, Петро	40.00	Українському Науковому Інституті.	
Бреньо, Микола	30.00	Ми звертаємось з щирим та дружнім апелем до всіх Людей	
Гімка, Петро	30.00	доброї волі, щоб вони пішли нам, а тим же й собі, — на зустріч та	
Михайлів, Володимир	30.00	склали свої, в залежності від їхніх спроможностей, — пожертви на	
Мельничук, Ігор	30.00	цю благородну і конечну нам, ціль.	
Рудий, Михайло	30.00	Як відомо, всі фінансові влати на ФКУ є нами оголошувані на	
Губіцький, Михайло	27.00	сторінках наших видань, в якіхі появляється пролам'ятна книга, де	
		будуть видруковані всі привітання й пожертви, які спричинилися	
		для побудови цього непересічного проекту. Всі пожертви є вітні	
		від податків, так, що залишається лише трохи доброї волі і	
		розуміння, а тоді громадської солідарності, і ми досягнемо нашу	
		ціль.	

По 25.00; Амброзак Максим, Букачевський Ярослав, Ганас Володимир, Гараснів Константин, Драганчук М. Л., Ліскевич Анна, Майлс О. К., Мамчук О. Д., Мельник Люба, Новицький Осип, Кишакевич Юрій, Краєс Володимир, Кардинович І., Павлович Едрозина, Палєнський Ярослав, Перфецький Юрій, Питак Володимир, Сояка Микола, Стець Іван, Турчак Григорій, Фединський Юрій;

По 23.00; Стефанишин Юрій;

По 20.00; Вітенко Роман, Губіцький Михайло, Гулей Осип, Гурин Франко, Дуб Остас, Іванюк Борис, Іванчук Йосип, Йонка М., Керницький Роман, Кінах Л., Корницький Іван, Клезор Михайло, Лосогір Катерина, Наконечний М. О., Мудрий Осип, Поліщук Петро, Престаш Андрій, Пахолок Володимир, Сахаревич Петро, Стефанів Марія, Стирко Яків, Тепел Степан, Трохименко Павло, Томоруг Я., Торський Степан, Чавс О., Цюк Олег, Цюк

Всіх, що в будь-якій мірі є зацікавлені повше нашими справами, просимо зголошуватися до УНІГУ, — П. Едвард Касінець

1581-83 Mass. Ave. Cambridge, Mass. 02138 Tel. (617) — 495-5224

НАУКОВИЙ СИМПОЗІУМ

В грудні цього року, в Українськй Науковій Інституті відбудеться науковий симпозиум для розгляду та студії Українського Поселення в Америці. Цей симпозиум, організатором якого є УНІГУ, при співпраці Українського Комітету в Бостоні для святкування 200-ліття Америки і 100-ліття Українського Поселення, буде носити децю відмінний характер, як це було в багатьох інших містах Америки. Розгляд всіх позитивних та негативних аспектів, що лягли в основу українського еміграційного процесу і були формуючим чинником усталізування та розвитку в нових обставинах многогранного життя українців в Америці, — будуть основою доповідей, дискусій та заключень.

Цей науковий симпозиум розпочнеться 2 грудня ц. р. в залах УНІГУ, доповідю д-ра Павла Магочого на тему "Історичні Проблеми Української Еміграції до Америки", а тоді ціла серія інших, що будуть безперервно цілих чотири дні. Поміж доповідачами є молоді українські науковці, що студіюють та науково працюють в повше згаданих ділянках, або високопоставлені Особистості, які мають значне відношення до соціальних, релігійних, культурних, чи інших ділянок організованого життя українців в Америці.

Серед великої листи доповідачів зустрічаємо такі визначні Особи: **др. Мйрон Куропас**, Вашингтон, Д. С.; **др. Оскар Гандлі** і **др. Карл Фюргаймер**, Гарвард університет; **проф. Богдан Процько**, Вільяновський університет; **проф. Любомир Винар**, Кент університет; **проф. Всеволод Ісай**, Торонто університет; **проф.**

Василь Маркус; **Ляйол** університет; **проф. Мирослав Лабунька**, **Ля Саль** каледжі; **проф. Богдан Струмінський**, Гарвард університет; **проф. Омелян Прицак**, Гарвард університет; **проф. Григорій Грабович**, Гарвард університет; **проф. Леонід Рудницький**, **Ля Саль** каледжі. А тоді ще ряд фахівців з літератури, як **ред. Михайло Бажанський**; **бібліографі**, **мр. Едвард Касінець**; **др. Андрій Турчин** та інші, що будуть згодом подані до загального відома.

Всіх, що в будь-якій мірі є зацікавлені повше нашими справами, просимо зголошуватися до УНІГУ, — П. Едвард Касінець

1581-83 Mass. Ave. Cambridge, Mass. 02138 Tel. (617) — 495-5224

"THE ORIGINS OF RUS" by Omelian Pritsak

Inaugural Lecture Delivered at Harvard University Oct. 1975. Cambridge: HURI 1976. 20 p. — \$2.50.

ORDER BY: Ukr. Studies Fund, Inc. Harvard University 1581-1583 Massachusetts Ave. Cambridge, Mass. 02138

Заходом Українського Наукового Інституту, появилася в англійській мові збірка есеїв, — "Собор у Рштуванні", українського політичного в'язня **Євгена Євсестука**, що карався в більшовицько-московськй концентраційній таборі. Англійський переклад зробив **проф. Юрій Луцький** з Торонтського Університету, а видано цю непересічну книжку Українське Академічне Видавництво в Колорадо. Замовляти в ФКУ.

У ВІДПОВІДЬ НА СИСТЕМАТИЧНЕ Й ЖОРСТОКЕ ЛІКВІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ В ПОНЕВОЛЕНІ УКРАЇНІ —

СТВОРИМ НАЛЕЖНО ВИВІНУВАНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Наша ціль 2,000.00
Зібрано 700,000.00
Ще потрібно 1,300,000.00

Речень: 22 січня 1977 року

Грошей пожертви просимо слати на адресу:

HARVARD UNIVERSITY
UKRAINIAN STUDIES FUND
1581-83 Massachusetts Avenue
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS 02138

РЕДАКЦІЯ "УКРАЇНСЬКОГО ГАРВАРДУ"
Відповідальний редактор: Роман Шраменко
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Галина Дуда Петро Палюх
Едвард Касінець Камілія Смородська
Уляна Пасічник Люба Мазар, мист. кер.

АДВ. ПЕТРО САВАРИН, ІНІЦІАТОР КАНАДСЬКОГО ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ, З'ЯСОВУЄ ІСТОРІЮ ЦЬОГО ІНСТИТУТУ

Едмонтон, Альберта. — «Свобода» з 13-го серпня ц.р. подає обширне повідомлення про створення при Альбертському університеті Канадського Інституту Українських Студій, додаючи в ньому початок нової доби не тільки для світлого розвитку цих студій в Канаді, але й для розвитку українства взагалі, зокрема в теперішніх обставинах нищівного походу проти українства в поневоленій Україні. Для ширшого з'ясування історії створення цього Інституту та розвитку двомовних англо-українських шкіл покищо в Едмонтоні, ред. М. Хом'як, на прохання «Свободи», звернувся до ініціатора Інституту, відомого українського національно-суспільного і політичного діяча в Едмонтоні й в Канаді, адв. Петра Саварина, та відбув з ним довше інтерв'ю, яке і друкуємо.

Адв. Нестор Саварин

ретар), Василь Косташ, Ростислав Дзеник і Григорій Барабаш — члени. Завданням Комітету було скласти меморіал (його текст з'ясував проф. д-р М. Лупул) до уряду Альберти в справі українців, нової канадської конституції, законів Альберти і політики уряду Альберти; крім того владі до президента університету в справі «Центру У. С.», тобто Інституту, а заангажувати проф. д-ра Івана Лисняка-Рудницького на викладача історії України і Сходу Європи в університеті Альберти. І все це Комітет виконав.

П.: — І які ж були досягнення?

В.: — Деякі були. І так провінційний уряд Альберти змінив шкільний закон (акт) і дозволив на навчання української мови в державних школах: публічних і сепаратних уже від першої класи. Також університет прийняв проф. д-ра І. Л. Рудницького на викладача історії України, але зовсім відмовився від Інституту У. С. Що це гірше, сам уряд прем'єра Г. Строма провалився під час виборів, і Комітет довелося до року складати новий меморіал уже до нового, консервативного уряду прем'єра Пітера Логіда. На шість, зв'язки з новим урядом були далеко краші, ніж зі старим, зокрема мій.

П.: — Цікаво, що ж далі?

В.: — Отже, ми написали листа до міністра освіти Джима Фостера (2-го листопада 1971 р.), запевняючи, що скоро з'явиться до нього в Центру У. С. Склали новий меморіал і вручили його новому урядові (16-го травня 1972 р.), домагаючись визнання «багатокультурності в дійсності», професіоналізму і промисловості, і «Центру У. С.» має бути створений в Торонті (рішення з 10-го січня 1974 р.). Але коли виявилось, що існує можливість дістати фонди від уряду Альберти, — тоді управа ФКУПІП рішила творити Інститут такий в Едмонтоні.

П.: — Хто ж виставив найбільше напруження над створенням Інституту? Чи можете назвати бодай декілька осіб?

В.: — Очевидно, може! Багато нас працювало над створенням Інституту, але такі найбільше напрушувалися три особи: проф. д-р Манолій Лупул, д-р Альберт Гоголь, міністер вищої освіти Альберти, і я.

П.: — Які були ваші завдання?

В.: — Наші завдання часто перешкоджалися і ми багато робили спільно, але в загальному, завдання проф. д-ра М. Лупула були такі: а) заангажувати до справи ФКУПІП; б) зформувати Інститут так, щоб він був сприйнятливим до уряду й університету, і в) заангажувати до справи українських науковців Канади. Завдання мінистра д-ра Альберта Гоголя було довести започатковане діло його попередником, міністром Джимом Фостером, до успішного кінця, тобто: перестати почерез Комітет Соціального Планування, Кабінет і Бюджетний Комітет кабінету. Зате мій завдання були: а) дістати підтримку, згоду і гроші від уряду, б) вислати згоду Ради Правителів університету і в) заінкорпорувати Фонд Канадського Інституту Українських Студій.

П.: — А що ж це був за Комітет Багатокультурності, хто до нього входив і що він зробив у 1971 році?

В.: — Комітет Багатокультурності покладав до життя Клуб Українських Професіоналів і Промисловців в Едмонтоні, описав його приїзд до Канади, у склад Комітету Багатокультурності входили: П. Саварин (голова), Лаврентій Дікур (сек-

ретар), Василь Косташ, Ростислав Дзеник і Григорій Барабаш — члени. Завданням Комітету було скласти меморіал (його текст з'ясував проф. д-р М. Лупул) до уряду Альберти в справі українців, нової канадської конституції, законів Альберти і політики уряду Альберти; крім того владі до президента університету в справі «Центру У. С.», тобто Інституту, а заангажувати проф. д-ра Івана Лисняка-Рудницького на викладача історії України і Сходу Європи в університеті Альберти. І все це Комітет виконав.

П.: — І які ж були досягнення?

В.: — Деякі були. І так провінційний уряд Альберти змінив шкільний закон (акт) і дозволив на навчання української мови в державних школах: публічних і сепаратних уже від першої класи. Також університет прийняв проф. д-ра І. Л. Рудницького на викладача історії України, але зовсім відмовився від Інституту У. С. Що це гірше, сам уряд прем'єра Г. Строма провалився під час виборів, і Комітет довелося до року складати новий меморіал уже до нового, консервативного уряду прем'єра Пітера Логіда. На шість, зв'язки з новим урядом були далеко краші, ніж зі старим, зокрема мій.

П.: — Цікаво, що ж далі?

В.: — Отже, ми написали листа до міністра освіти Джима Фостера (2-го листопада 1971 р.), запевняючи, що скоро з'явиться до нього в Центру У. С. Склали новий меморіал і вручили його новому урядові (16-го травня 1972 р.), домагаючись визнання «багатокультурності в дійсності», професіоналізму і промисловості, і «Центру У. С.» має бути створений в Торонті (рішення з 10-го січня 1974 р.). Але коли виявилось, що існує можливість дістати фонди від уряду Альберти, — тоді управа ФКУПІП рішила творити Інститут такий в Едмонтоні.

П.: — Хто ж виставив найбільше напруження над створенням Інституту? Чи можете назвати бодай декілька осіб?

В.: — Очевидно, може! Багато нас працювало над створенням Інституту, але такі найбільше напрушувалися три особи: проф. д-р Манолій Лупул, д-р Альберт Гоголь, міністер вищої освіти Альберти, і я.

П.: — Які були ваші завдання?

В.: — Наші завдання часто перешкоджалися і ми багато робили спільно, але в загальному, завдання проф. д-ра М. Лупула були такі: а) заангажувати до справи ФКУПІП; б) зформувати Інститут так, щоб він був сприйнятливим до уряду й університету, і в) заангажувати до справи українських науковців Канади. Завдання мінистра д-ра Альберта Гоголя було довести започатковане діло його попередником, міністром Джимом Фостером, до успішного кінця, тобто: перестати почерез Комітет Соціального Планування, Кабінет і Бюджетний Комітет кабінету. Зате мій завдання були: а) дістати підтримку, згоду і гроші від уряду, б) вислати згоду Ради Правителів університету і в) заінкорпорувати Фонд Канадського Інституту Українських Студій.

П.: — А що ж це був за Комітет Багатокультурності, хто до нього входив і що він зробив у 1971 році?

В.: — Комітет Багатокультурності покладав до життя Клуб Українських Професіоналів і Промисловців в Едмонтоні, описав його приїзд до Канади, у склад Комітету Багатокультурності входили: П. Саварин (голова), Лаврентій Дікур (сек-

ретар), Василь Косташ, Ростислав Дзеник і Григорій Барабаш — члени. Завданням Комітету було скласти меморіал (його текст з'ясував проф. д-р М. Лупул) до уряду Альберти в справі українців, нової канадської конституції, законів Альберти і політики уряду Альберти; крім того владі до президента університету в справі «Центру У. С.», тобто Інституту, а заангажувати проф. д-ра Івана Лисняка-Рудницького на викладача історії України і Сходу Європи в університеті Альберти. І все це Комітет виконав.

П.: — І які ж були досягнення?

В.: — Деякі були. І так провінційний уряд Альберти змінив шкільний закон (акт) і дозволив на навчання української мови в державних школах: публічних і сепаратних уже від першої класи. Також університет прийняв проф. д-ра І. Л. Рудницького на викладача історії України, але зовсім відмовився від Інституту У. С. Що це гірше, сам уряд прем'єра Г. Строма провалився під час виборів, і Комітет довелося до року складати новий меморіал уже до нового, консервативного уряду прем'єра Пітера Логіда. На шість, зв'язки з новим урядом були далеко краші, ніж зі старим, зокрема мій.

П.: — Цікаво, що ж далі?

В.: — Отже, ми написали листа до міністра освіти Джима Фостера (2-го листопада 1971 р.), запевняючи, що скоро з'явиться до нього в Центру У. С. Склали новий меморіал і вручили його новому урядові (16-го травня 1972 р.), домагаючись визнання «багатокультурності в дійсності», професіоналізму і промисловості, і «Центру У. С.» має бути створений в Торонті (рішення з 10-го січня 1974 р.). Але коли виявилось, що існує можливість дістати фонди від уряду Альберти, — тоді управа ФКУПІП рішила творити Інститут такий в Едмонтоні.

П.: — Цікаво, що ж далі?

В.: — Отже, ми написали листа до міністра освіти Джима Фостера (2-го листопада 1971 р.), запевняючи, що скоро з'явиться до нього в Центру У. С. Склали новий меморіал і вручили його новому урядові (16-го травня 1972 р.), домагаючись визнання «багатокультурності в дійсності», професіоналізму і промисловості, і «Центру У. С.» має бути створений в Торонті (рішення з 10-го січня 1974 р.). Але коли виявилось, що існує можливість дістати фонди від уряду Альберти, — тоді управа ФКУПІП рішила творити Інститут такий в Едмонтоні.

П.: — Хто ж виставив найбільше напруження над створенням Інституту? Чи можете назвати бодай декілька осіб?

В.: — Очевидно, може! Багато нас працювало над створенням Інституту, але такі найбільше напрушувалися три особи: проф. д-р Манолій Лупул, д-р Альберт Гоголь, міністер вищої освіти Альберти, і я.

П.: — Які були ваші завдання?

В.: — Наші завдання часто перешкоджалися і ми багато робили спільно, але в загальному, завдання проф. д-ра М. Лупула були такі: а) заангажувати до справи ФКУПІП; б) зформувати Інститут так, щоб він був сприйнятливим до уряду й університету, і в) заангажувати до справи українських науковців Канади. Завдання мінистра д-ра Альберта Гоголя було довести започатковане діло його попередником, міністром Джимом Фостером, до успішного кінця, тобто: перестати почерез Комітет Соціального Планування, Кабінет і Бюджетний Комітет кабінету. Зате мій завдання були: а) дістати підтримку, згоду і гроші від уряду, б) вислати згоду Ради Правителів університету і в) заінкорпорувати Фонд Канадського Інституту Українських Студій.

П.: — А що ж це був за Комітет Багатокультурності, хто до нього входив і що він зробив у 1971 році?

Св. п. Михайла Гуцуляка

Після довгої недуги 28-го серпня ц.р. на 82-му році життя помер у Ванкувері, Британія Колумбія—Канада, д-р Михайло Гуцуляк, визначний дослідник і вчений.

Нам довелося переписуватися з ним у різних питаннях історії Аляски та пов'язаних з життям о. А. Гончаренка і його активністю на Заході Америки. Початок цього зв'язку був, коли він прислав нам свою книжку, — «Українець — співрозмовник кордонів Канади й Аляски» (історико-географічний нарис). Вона була присвячена діяльності царського дипломата Петра Івановича Полетикі.

Дипломатична акція цього видатного політика, українського відомого роду Полетиків, привела до заключення двох білатеральних договорів — одного в 1824 р. між Росією та ЗСА та другого в 1825 р. між Росією та Великобританією. Ці договори розрішували справу кордонів території, яка тепер відома як Британська Колумбія.

Як зазначає в своїй передмові до книжки Яр Рудницький — ця праця спонукуватиме до дальших дослідів про «характер і ідейно-політичну свідомість Полетиків, що носить на собі ознаки модерного магія-вельму». Та знову нижче підкреслює, що для землі як Канаді й Америці важливі факти про «український вклад у розбудову Канади сягає далі в глиб минулого, як 1891 року».

Безсумнісно, що можуть бути різні оцінки діяльності дипломата П. Полетикі, як про це висловив думку інший дослідник діяльності роду Полетиків — в Нью Йорку.

Цікаво, що автор на стор. 6-й присвячує свою працю — «В сторіччя Канади Петрові Полетикі, співбудівничому кор-

вої слави, і він та його співробітники ніби не будуть дивитися очима «локальних патріотів», зокрема в обличчя смертельної загрози з боку росіян. А хіба ж це не диво, не Божий палець, що саме в 1976 році, в соті роковини ганебного Емського «указу» постає Інститут української Канади, цілком якого збереження українства в світі, не менше і не більше.

П.: — Кажете, «в світі»?

В.: — Так, у світі, бо Інститут не буде обмежений до Канади, зовсім ні, а працюватиме якнайширше. Його ж завдання — збереження української мови і культури взагалі, де б вони не були, хоча не виключено, що зверне окрему увагу на Канаду зі зрозумілих причин, бо тут ми маємо найкращі шанси зберегти.

П.: — Чи Інститут має які плани у зв'язку з двомовним шкільництвом?

В.: — Так! Дуже багато. Інститут постаріється не тільки закріпити українсько-англійське, чи як ми кажемо, двомовне шкільництво в Альберті, але поширити його по ширі Канади, зокрема в Саскачевані й Манітобі. До речі, в Саскачевані є вже навіть закон, що дозволяє двомовне шкільництво, і знову, звідки українцям — дітям у політичному житті (Романів).

П.: — А як виглядає справа в Онтеріо?

В.: — Наскільки мені відомо, то заходи українців у Торонті дістають подовження з провінційних фондів продовжуються, і дай Боже, щоб увінчалися успіхом. І чому ж би ні? Чи ж вони не громадяни і не канадці? Клопот мабуть у тому, що вони не мають відповідних політичних зв'язків і впливів, які, — дарма себе обурювати, — приходять лише наголоюючою працею. Даром нікому нічого не дадуть. Іти і простягати руки, мовляв, «нам належить», — не допоможе, якщо не покажемо за цим усім — праці.

П.: — А що думаєте про студентів, чи радше вчених-дослідників?

В.: — За це і боюся найбільше. Чи знайдеться досить на високому рівні творчих працівників, що згодяться до праці, точніше — дослідів поглиблених унікального українства в світі; унікального роду д-ра Володимира Кубійовича, проф. д-ра Дмитра Чижовського, проф. д-ра Юрія Шевельова, проф. д-ра Омеляна Прицака? Дай Боже, щоб так було. В протилежному випадку ми можемо втратити довіру уряду і, що найгірше, віру в самих себе, без

якої годі сподіватись будь-якого відродження. Найтяжча доля, — казав колись І. Франко, — це бути «тяглом у ползах бистроділних». Але пробувати таки треба.

П.: — Що ж залучуєте робити тепер, коли Інститут став вже дійсністю?

В.: — Правда — цікаве питання. Я справді м'ягко тепер сказати: «Нині відлучається раба Твоєго», і відійти, але, як знаєте, це є Фондация, а я погодився стати членом П. дирекції. Прийдемо скоро збирати гроші і знову буде що робити. Радю поспробуємо понашити членство Федерації КУПІП, що багатство — це найбільше з життєвих ілюзій. Замість жертвувати і будувати та творити великі речі, великі цінності, люди думають, що житимуть вічно, і гарбають, збивають маски і свита Божого не бачать. А тим часом відходять несподівано з цього світу так, як народилися — голи! Ні зломаного цента не забереуть зі собою! Може декі зрозуміють і дадуть на Фондацию, а вона в свою чергу допоможе Інституту в його праці; може деякі записуть своє спаління; стануть мешканцями тощо. І може якраз згодом дивнимось на вищий шабель, і якщо не ми, то наші нащадки дочекаються волі. В Бога все можливе, а Господь допомагає тим, що самі собі допомагають. Врешті я далі заангажований в двомовному шкільництві, яке покищо важніше за Інститут; та й взагалі — на здоров'я, охочі руки праці завжди знайдуться; щоб тільки Бог дав здоров'я!

П.: — Яка була у вас, «найкритичніша» чи найважливіша хвилина за всі роки ваших заходів про Інститут?

В.: — Тоді, коли я отримав особисту підтримку прем'єра.

П.: — Це дійсно дуже цікава історія! Чи думаєте колись про все це ширше написати?

В.: — Так! Думаю! І то з приємністю. Як Бог дасть, рішимо видати третій том Західно-канадського збірника НТШ, поспробуємо написати (розказати) історію постанови Інституту так, як тільки я і ще Манолій Лупул її знає.

— Прийміть мою сердечну подяку і сподіваюся, що подякує широким колом читачів «Свободи» в цілому вітчизняному світі за Ваші вичерпні й обширні відповіді про наголоюючі заходи створити, покликати до життя Канадський Інститут Українських Студій в Едмонтоні.

М. Хом'як

ІСТОРИЧНА ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Голову нашої Церкви привітав о. д-р Шамбелан Василь Макух, ректор Семінарії, а по ньому коротке привітання склав д-р Юрій Старосольський, професор Українського Католицького Університету й Начальний Пастун... Гарну китицю квітів привітав д-р Ірина Яєвська, вниучка о. Степана Кіржецького, який також привітав з громадою.

В будинку Семінарії о. ректор представив 10 студентів-богословів, питомців Семінарії. Помогливицею у семінарській каплиці, Його Блаженство перейшов до кімнати, в якій уже перебував під час свого першого побуту у Вашингтоні. Блаженний й Отець перевів довший час на розмові із своїм почотом та з о. настоятелями Семінарії, о. ректором і духовником Семінарії впр. о. Марком Дирдою, ЧСВВ.

В суботу, 18-го вересня, Його Блаженство, в асисті Владик: Преосв. Василя Лосеня й Преосв. Івана Праху, відвідували в семінарській каплиці Патріяршу Божественну Літургію, до якої діякував Богдан Коцур з Чикаго, який кінчив богословські науки, а співавали питомці Семінарії.

На Богослужбу прийшли також деякі з парафіян, а між ними й найстаріший віком сотник Петрик.

Спільне снідання, в якому також взяли участь о. Ст. Кіржецький і д-р Ю. Старосольський, приготували СС. Службениці, що працюють у Семінарії: Преп. СС. Томія й Димитрія.

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Побут у Семінарії

По відвідині (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святий обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрія й Єпископа Григорія Хомишина про світе відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіт питомців, речником яких був діякон Богдан Коцур, довго зворушливе батьківське слово виступив Блаженний ший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, що вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ НЬО-ЙОРКУ
повідомляє, що з уваги на Бенкет у честь
їх Блаженства ПАТРІАРХА КИР ІОСИФА

Товариський Вечір

Відділу з доповіддю Інк. Богдана Маха
заповіджений на 25-го вересня ц. р.

не відбудеться

і перенесений
на СУБОТУ, дня 23 ЖОВТНЯ 1976 р.
УПРАВА ВІДДІЛУ

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ в НЬО-ЙОРКУ

запрошує усіх на

ФЕСТИН

в неділю, 3-го жовтня 1976 р.
на Оселі „Верховина”

в ГЛЕН СПЕЙ, Н. Я.

Початок — год. 12-та дня

- В програмі — гри, забави, спортивні змагання та смачний буфет.
- Автобуси на фестин вийдуть з п-ді Пластової Домівки в Нью-Йорку в неділю, о год. 8-й рані.
- Місця можна резервувати кожного вечора до 1 жовтня в канцелярії Пластової Станиці. (212) УУ 2-4530.

ЗА КОНСОЛІДАЦІЮ — ЯКУ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дент УНР пише про консолідацію лише „на базі ДЦ УНР-Республіки”. А далі пише: „гетьманці не хочуть нічого чути про консолідацію на базі, власне, ДЦентру УНР-Республіки”. А „три політичні групи (ОУН, УРДП, УНДО), з якими вже сливе рік ідуть розмови про їх поворот чи приступлення до УНР... провадять і далі гостру полеміку по відношенню до ДЦентру”, а т.зв. „Конгрес Української Політичної Думки” „може видаватися (йому) створенням своєрідного нового центру” („страхи на ляхи”).

І в такій ось ситуації президент УНР вважав, що УНРада — це сди-на база консолідації, а доки „справа консолідації (очевидно, лише на базі УНР) не вирішиться”, ставить „на порядок денний координацію...” і хоче виступити „з відповідною ініціативою”.

А така ініціатива з давню від ОУН і давню стоїть на засіданнях Консультативної Комісії ОУН і УНР (і координація і консолідація).

Президент УНР М. Лівницький вважав, що з бандерівцями „немає навіть про що говорити і домовлятися”, бо вони не внесли... апікації по поворот до УНРади. А чейже всі бачать, що йдеться про такий державний центр, в якому могли би ви-статися всі самостійницькі політичні українські сили, а не лише УНРада. І головною діяльністю такого центру має бути праця для ви-зволнення України.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Написав Іван Кедрин-Рудницький „У справі консолідації заходів” („Свобода” з 9-го вересня ц.р.): „...Контактна Комісія ОУН і УНР не займається ніякими справами, як тільки виключно справами повороту ОУН до УНРади...” Не знає голова УНРади про наради Консультативної Комісії ОУН і УНР, не читав бодай її комунікатів у пресі?

І це мала би бути консолідація! Консолідація всіх українських політичних сил коло п.п. М. Лівницького і І. Кедрина-Рудницького...

Президент і голова УНР кажуть, що хочуть консолідації. Але на базі... з-перед 30 років, бо вони і в минулому і сьогодні нічого і нікого більше не визнають.

Але на таку консолідацію вони мусять ще дуже довго ждати. Може ще 30 років. Та тоді вже мабуть не буде ані теперішніх консолідаторів, ані потреби такої їхньої консолідації.

Потребує такої консолідації Україна, що стоїть у боротьбі за визволення з-під московської окупації?

Спростовання

В „Свободі” з дня 31 серпня 1976 року на сторінці 3-ій поміщена замітка про посвячення пам'ятника на могилі мого батька Проф. В. Ю. Івановича в Ванд Врук. Стаття без підпису автора.

Автор замітки, як то видно зі змісту, був мало поінформований про перебіг справи, як також про склад Громадського Комітету похоронного до перевозу труни і поставлення пам'ятника. Автор не подає в складі Комітету скарбника — п. ДАНИЛА МІРШУКА (як то було подано про склад Комітету раніше в газеті), котрий перебрав на себе всю технічну сторону перевезення труни з дотримою цвинтаря до Ванд Вруку, чим дуже допоміг мені, бо я не живу в Детройті.

Як правильно в статті подано кошти перевозу труни та пам'ятника були покриті в цілості мною. Збірка фондів різних організацій, як то подано в зазначеній замітці, очевидно буде ужита згідно з рішенням Комітету.

При цьому хотів би ще раз подякувати всім Тим, хто чи працює, чи морально допоміг мені та Тим, хто особисто прибув на посвячення та Особам і Організаціям, які згадали мого батька.

Інк. БОРИС ІВАНІЦЬКИЙ, син

Українська Музична Студія

піаністки-педагога

Проф. НАТАЛІЇ КОТОВИЧ

оголошує

ВІСНИ

ДЛЯ ДАВНІХ та НОВИХ УЧНІВ
на шкільний рік 1976-77

- Предмети навчання: фортепіано, музична теорія, акомпанімент.
- В програмі — публічні виступи та річний концерт.
- Наука починається в середу, 15 ВЕРЕСНЯ 1976 р.
- Адреса Студії: 856 Н. Рінгголд вул. та Дім Української Молоді, 4949 Олд Норк Роуд, Філадельфія, Па.
- Зголошення кожного дня від 8-10 год. раніше та вечором тільки в понеділки від год. 3-ої-9-ої особисто або телефонічно на ч. тел. РО 3-6799.
- Проф. НАТАЛІЇ КОТОВИЧ є одночасно членом факультету однієї із найкращих американських шкіл Музичних Сеттлмент Мюзик Скул у Філадельфії. Вчить також в Українському Музичному Інституті — Відділ Філадельфії.

СУЧАСНІСТЬ ЦЕЙ ТВОРІВ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

між тим, що тут Леся Українка назвала самим „словом”, і справжнім вогнем, себто відданістю мрії, що приносить й іншим добро, що освітлює життя. Це життя Кассандри, що не зважилась на чин, а з другої сторони, це вогонь Одержимості, що діяла.

Майже вся творчість Лесі Українки є переткана цими ідеями, що представляють переважні моменти, етапи життя майже кожної людини. Це аспекти свободного вибору мрії і чесного та незалежного правдування до неї, коли людина бере під увагу також добро спільноті, країні чи людству, як зробив Річард Айрон чи Антей. Ці аспекти актуальні не тільки в часі життя Лесі У-

країнки чи за часів її героїв. Вони актуальні й сьогодні, чи на цій континенті, чи в Україні — де більш різким може бути вибір. Ці аспекти будуть актуальні й в майбутньому, бо це універсальні, вічні правди, як і вічні є небезпеки, і вічними є вартості, як і вічними є змагання між мрією й життям. Мистецтво — це осягнути саме гармонію між мрією, між справжнім вогнем творчості — й життям. Підобула Леся Українка, яка ніколи не йшла на компроміс своїх мрій, яка не пригашувала свого вогню, в яких би то обставинах вона не була. І тому символічній цій творчій гармонії великої поетеси сьогодні ми віддаємо видиму пошану.

СПАДЩИНА МАО ТСЕ-ТУНґА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ди Середньої Азії (Синд-янг), землі яких колонізу-ють китайці: уйгури, казахи та інші.

Історія часто переіначує пляни політичних вождів.

Свого часу Ленін надіявся, що Китай визволиться від колоніального режиму за-вдяки європейським великодержаві і допоможе поши-рити комуністичну револю-цію на всю Азію. Однак, сталося щось протилежне: комуністичний Китай шу-кає приятелів „західних імпе-риалістів”, навіть Америки, що допомагала Чан Кай-це-кові, і остерігає ввесь світ пе-ред московськими імпері-алістами, „новими царями”. Між військом СССР та ар-мією комуністичного Китаю відбуваються кризові бої на довгим кордоні, що розділяв дві комуністичні імперії, і невідомо, чи це напруження ослабне.

В пресі СССР і в країнах Советського блоку (окрім Румунії) гостро критикують „маоїзм”, а в советській ар-мії ведеться пропаганда не-нависті до китайців взагалі, як до „жовтої небезпе-ки”. Цей страх перед Кита-ем має вплив теж на полі-тику Москви супроти не-російських народів СССР. Мос-ква посилює творити „єди-ний невідимий советський народ” зі спільною для всіх російською мовою на про-сторі від Карпат і Балтійсь-кого моря аж до Тихого оке-ану. А вже ж 140 мільйонів самих росіян не могли б ус-тойити проти 900 мільйонів китайців. Смерть Мао Тсе-тунґа Москва хотітиме ви-користати для своїх плянів. В провіді китайської компар-тії почнеться боротьба за владу, і Кремль може знай-ти там своїх прихильників. Мао не залишив по собі авторитетного наслідника, як це було теж після смерті Сталіна. Тому трудно воро-жити, хто з провідників ки-тайської компартії стане „непомилним вождем”. Од-но можна вважати за певне: китайський екзильний уряд на острові Тайвані не має шансів вернутися на кон-тинент і там запанувати. Хоч рівень життя на Тайва-ні високий, але в пам'яті людності Китаю режим Чан Кай-шека залишив недоб-рий слід, подібно як режим царських генералів Денкі-на, Врангеля та інших в на-селення СССР.

У внутрішній політиці Мао був деспотом, що вва-жав себе за непомилного. Тому він відсував всіх ко-муністичних провідників, що відважувались його кри-тикувати. В справах госпо-дарства Мао не був знавцем. Спроба створити малі мета-лургічні підприємства в се-лах і „великим стрибком” догнати індустріальні дер-жави — не вдалася. Також непрактична була так зв. „культурна революція”: Мао хотів способом масового запевнення контролю державного апар-ату запевнити рівність в китайському суспільстві.

Історія всіх революцій по-казує, що на місці скину-тих правителів — „еліти” — приходить нова класа кер-маничів, які хочуть забезпе-чити собі вигоди коштом на-родних мас.

Мао не міг упоратися з „новим класом”, яка виро-сла в китайській компартії. Боротьба між „егалітарис-тами” (прихильниками за-гальної рівності) та члена-ми нової класи бюрократів буде неминуча, і в цій бо-ротьбі рідніше слово ска-жуть командири китайської армії.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ”

На цьому місці друкуємо імена тих ВІС. Громадян, що на-діслали свою добровільну допомогу до передплати та свою по-жертву на фонд „Свободи” та П видали: англійського „Ук-раїнського Тижневика” і дитячого журналу „Веселка”, і потвер-джуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 11.

Д-р Р. Залітний,	\$ 15.00	С. Мисюга, Вайнот	3.00
Беттл Крік	10.00	М. Парашак, Торонто	3.00
О. Винницький, Вестон	10.00	В. Пастушок, Честер	3.00
О. Марич, Філадельфія	10.00	М. Різник, Рочестер	3.00
Т. Моторний, Вашингтон	10.00	М. Романенко, Кліфтон	3.00
І. Поліхонич,	10.00	Н. Шаффер, Вільямсвіл	3.00
Мт. Проспект	10.00	С. Юрків, Воррен	3.00
Р. Тенетилло, Колдвел	10.00	І. Головка, Скач Плейнс	2.50
М. Шван, Сейлем	10.00	Ю. Коляк, Бруклін	2.50
П. Щур, Дурбан	8.00	Н. Н. Плесант Рідж	2.50
А. Ліхадський, Рочестер	7.00	С. Протас, Чикаго	2.50
А. Алісевич, Джамайка	5.00	В. Балук, Бруклін	2.00
І. Вайляк, Трой	5.00	П. Восник, Детройт	2.00
М. Вілик, Монреаль	5.00	М. Врожина, Нью-Йорк	2.00
Г. Богданов, Арджор	5.00	А. Гаргай, Лашин	2.00
З. Вундзак, Йонкерс	5.00	Ю. Гриненко, Норвуд	2.00
В. Вірстюк, Едмонтон	5.00	А. Гринук, Воррен	2.00
В. Гарасим, Філадельфія	5.00	П. Івашин, Ферно	2.00
М. Гоголь, Вестон	5.00	С. Ілюк, Сісеро	2.00
І. Гриневич, Зіон	5.00	С. Зарічний, Джерзі Сіті	2.00
К. Гутра, Іст Геддмо	5.00	Дж. Зеттонога,	2.00
П. Генгалло, Монреаль	5.00	Лос Анджелес	2.00
М. Герге, Данвілл	5.00	Д. Коляк, Галфпорт	2.00
А. Данило, Нью-Гейвен	5.00	І. Лішак, Янгстайн	2.00
П. Даків, Грімсбі	5.00	Е. Ложницький,	2.00
С. Джан, Вала Синвуд	5.00	Вест Гейвен	2.00
П. Діаболо, Мейнланд	5.00	Я. Пришляк, Монреаль	2.00
М. Іванків, Йонкерс	5.00	І. Самуляк, Бофало	2.00
М. Залухляк, Твін Лейкс	5.00	В. Телефанов, Лондон	2.00
С. Костик, Нью-Йорк	5.00	Л. Тертичний, Форд Сіті	2.00
Т. Крупа, Грейстон Пк	5.00	П. Шерба, Вільямсвіл	2.00
М. Куз, Рочестер	5.00	М. Юречин, Торонто	2.00
Д-р Р. Курілас,	5.00	В. Ясевич, Філадельфія	2.00
Р. Р. Курілас,	5.00	В. Ясевич, Бруклін	2.00
М. Малик, Філадельфія	5.00	А. Кедринський,	1.50
С. Микитюк, Монреаль	5.00	Джерзі Сіті	1.50
Д-р Р. Павліський,	5.00	М. Коваль, Акрон	1.20
Чикаго	5.00	М. Турчин, Вількс Вер	1.10
М. Тхорів, Філадельфія	5.00	В. Вересюк, Гагман	1.00
В. Феленчак, Ансонія	5.00	М. Волицький, Чикаго	1.00
Т. Цехмістро, Монреаль	5.00	Я. Гуса, Бріджпорт	1.00
С. Чорний, Бронкс	5.00	Г. Досок, Торонто	1.00
М. Чуприда, Торонто	5.00	М. Залітний, Бунакет	1.00
П. Швалюк, Монреаль	5.00	М. Залітний, Філадельфія	1.00
С. Янковський, Вінніпег	5.00	У. Михайлюк, Лайфтон	1.00
С. Міллер, Чикаго	3.50	М. Мукла, Гарфалд	1.00
Е. О. Держко, Едлісон	3.00	А. Пішко, Нью-Брайтон	1.00
М. Елія, Нью-Йорк	3.00	В. Подубинський, Маямі	1.00
О. Зарічний, Сиракуз	3.00	К. Пришляк, Ст. Кетрін	1.00
І. Ковалькевич, Голіок	3.00	С. Слота, Коледж Парк	1.00
М. Козаріччук, Чикаго	3.00	Е. Хмаренко, Говелл	1.00
Д. Мельник, Росліндейл	3.00		

Замість квітів на могилу

б.л. п. д-ра ТЕОДОРА МИХАЙЛІВСЬКОГО

кол. судді і адвоката, члена Президії КУК

і інших організацій,

складаю 20.00 дол. на НТНА.

Володимир НИЧАП

ГОЛОВНА УПРАВА

СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ в США

з глибоким жалем повідомляє всіх колишніх Вояків

Армії УНР та все Українське Громадянство

про смерть в Бразилії

св. п. ген.-хор. Армії УНР

АНДРІЯ ДОЛУДА

начальника штабу Армії УНР в 1-му Зимовому Поході та командира 5-ої Херсонської Дивізії, в Другу світову війну командира Дивізії Армії УНА, Лицаря Ордена Залізного Хреста.

Висловлюємо своє глибоке співчуття Роднім Покійного та всім Побратимам по Зброї.

УПРАВА

ГОЛОВНА УПРАВА

СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ в США

з глибоким жалем повідомляє всіх колишніх Вояків

Армії УНР та все Українське Громадянство

про смерть

св. п. ген. штабу ген.-хор. Армії УНР

АРКАДІЯ ВАЛІСЬКОГО

бувшого курсового старшини при Спільній Військовій Школі, учасника визвольної війни на Україні на високих командних постах, Лицаря Ордена Симона Петлюри та інших відзначень, в Другу світову війну начальника Штабу Армії УНА.

Висловлюємо своє глибоке співчуття Роднім Покійного та всім Побратимам по Зброї.

УПРАВА

Длимося сумною ністю

зі Знайомих і Приятелів, що відійшли у Вічність

ГЕН. ШТАБУ АРМІЇ УНР, СВ. П. ГЕН.-ХОР.

АРКАДІЯ ВАЛІСЬКИЙ

наш дорогий Побратим, бувший курсовий старшина піхотного відділу Спільної Військової Школи Армії УНР в 1919-20 рр.

БУВШИ СТАРШИНІ І ЮНАКИ

СПІЛЬНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ШКОЛИ

В СЬОМУ ТЯЖКУ І СУМНУ ДІЯ НАС

РІЧНИЦЮ СМЕРТІ

нашого Незабутнього, Любимого МУЖА І ТАТА

б.л. п.

ПАНАСА ПІСКУНА

в СУБОТУ, 25-го ВЕРЕСНЯ 1976 р. о год. 12-й дня на Українському Цвинтарі в С. Ванд Врук, Н. Дж. відправиться —

Панахида

за споки його душі. в НЕДІЛЮ, 26-го ВЕРЕСНЯ 1976 р. в церкві СВ. ТРОИ-ЦІ при 836 Лайонс Авеню, ІРВІНГТОН, Н. Дж., це-ля Служби Божої відслужиться —

Панахида

Знайомих і Приятелів просимо помолитися

за споки його Душі.

Дружина — АННА

ДІТИ І ВНУК

Цієї суботи у Вашингтоні

БЕНКЕТ І БАЛЬ

ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ДВАДЦЯТИП'ЯТИЛІТТЯ

Об'єднання Українців Вашингтону

в залі Індіан Спрінґ Кантрі Клуб

при Layhill Road, Silver Spring, Md.

Коктейль о 7-й вечора. Бенкет о 8-й вечора

Оркестра МАРТИНОВИЧА. Стрій вечірній.

ПОСТІЙНА УКРАЇНЬКА КАРТИННА ГАЛЕРІЯ

ОЛЬГИ СОНЕВИЦЬКОЇ

в приміщенні тов. „Самопоміч”, 88 Друга Авеню, Нью-Йорк, Н. Я.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР КАРТИН УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

НОВІ КАРТИНИ НАДІСЛАЛИ:

Г. Мазепа, Е. Козак (ЕКО), Л. Гуцалюк, В. Кричевський, К. Кричевська, В. Титла, М. Неділко, Г. Смальський (Львів), М. Пуцало, В. Філапович (різба на картоні).

Галерія відкрита щодня крім неділя від 10 год. дня до 3 по пол., в п'ятницю до 8 год. вечора.

КАРТИНИ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

ТА

УКРАЇНСЬКЕ ТЕХНІЧНЕ ТОВАРИСТВО КАНАДИ

з ПРИВОДУ ЗАПОВІДЖЕНОЇ АКЦІЇ ОБОРОНИ УКРАЇНСЬКОЇ

СПОРТ

Відбувся черговий футбольний турнір СУАСТ-Схід

Елленвіль, 29-го вересня ц. р. — Тут на площі оселі СУМА відбувся черговий футбольний турнір, в якому взяло участь 3 із 4 сподіваних дружин: УСО „Трибуна“ Філадельфії, СК „Крилаті“ Йонкерс і УСВТ „Ч. Січ“. Відсутній був УСК Нью Йорк.

Турнір, що ним проводив ланковий футбол СУАСТ-Схід Р. Глушко, офіційно відкриває голова СУАСТ-Схід Ю. Храчевич, який привітав учасників і побажав дружинам „гарної і на спортовому рівні“ гри. Змагання проходили круговою системою, кожний з кожним 2Х35 хв.

„КРИЛАТИ“ — „ТРИБУНА“ 4:2
У першій зустрічі, що нею проводив Вол. Бакун, обидві дружини виявили велику дозу завзяття, причому більш доцільні футболісти „Крилатих“ зуміли вибороти перемогу, вислідом 4:2. Переможні голи для „Крилатих“ здобули: Благий 3 і Скірка 1. Голи для „Трибуна“ стрілили: Фішер і Петруняк.

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ“ — „ТРИБУНА“ 3:2

Після півгодинного відпочинку відбулися другі змагання турніру, в яких „Ч. Січ“ швидко здобула ведення 1:0 і близько перерви 2:0. В другій половині амбітні футболісти „Трибуна“ вирівняли вислід 2:2, але в кінцевій фазі зустрічі „Січовики“ встановили вислід 3:2. Переможні голи для „Ч. Січ“ здобули: Парашак 2 і Брозна 1. Почесні голи для „Трибуна“ стрілили Коваль. Судував Р. Глушко.

„КРИЛАТИ“ — „Ч. Січ“ 4:0

О. Твардовський

Ю. Савчак і Б. Стопницький перемогли в тенісовому турнірі на Союзівці

Фіналісти тенісового турніру за нагороди УНСОЮЗУ і гості після церемонії вручення трофеїв.

Союзівка. — Юрій Савчак, в групі чоловіків, і Богдан Стопницький в групі сеньйорів, виийшли переможцями тенісового турніру „16 і 8 найкращих“, який відбувся на цій оселі УНСОЮЗУ в суботу і неділю, 18-го і 19-го вересня, в рамках традиційного і популярного Дня УНСОЮЗУ, який цього року був особливо багатолюдним з уваги на відкриття пам'ятника Лесі Українки. Турнір, який вже восьмий рік підтримує улаштування Зенона Снілика і Ю. Савчак за нагороду УНСОЮЗУ, пройшов успішно поміж короткої дощової зливи в суботу по полудні, яка, завдяки спритності працівників оселі і самих тенісистів, перервала змагання на короткі тільки на одну годину.

У фінальній грі в групі чоловіків, Ю. Савчак переміг Романа Раконого, мол., вислідом 6-1, 6-1, перериваючи дворічне домінування цього останнього в тому турнірі. В півфіналі Ю. Савчак, який в чотирьох партіях не програв сета, переміг свого клубового товариша з „Трибуна“, Філадельфія, Олександра Оліничка вислідом 6-3, 6-3, а Р. Раконого Зенона Снілика 6-2, 6-4.

В групі сеньйорів, Б. Стопницький переміг у фіналі Бориса Кучинського після довгого маратону вислідом 5-7, 6-3, 6-1.

В групі переможених чоловіків, Степан Федоровський здобув перемогу над Юрієм Граблем вислідом 7-5, 6-7, 6-4, а в групі сеньйорів, вперше від довгих років, в крузі них, що одержують, а не роздають нагороди, стояв Роман Рако-

ВЕЧІР ПІСНІ І СЛОВА В ДЖЕРЗІ СІТІ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — 71 Відділ Союзу Українок, 26-го вересня ц. р., о год. 4-й по полудні влаштував тут, в Українському Народному Домі 90 Фліт вул., Вечір пісні і слова. Перша частина програми присвячена роковинам Івана Франка (реферат, декламації, виступ хору Відділу під дир. інж. Дмитра Олійника), а в другій частині буде доповідь „Дісторичне місце в західній Африці“, що її виколожить мітроф. прот. д-р Юрій Шумовський, настоятель церкви св. Тройці в Ірвінгтоні.

UKRAINIAN JEWELRY

Unique pieces for Him or Her! Great holiday gifts for the whole family! Send 25¢ for catalog which is refundable on 1st order! Discouns on to churches, stores and organizations. Write Jewelry, 2949 Mesa Dr., W. Covina, Calif. 91791.

Другові по зброї

Так видиться, що ми, як і інші національності швидко визначили провідників народу та героїв нації відповідно влаштуванням імпреси в їхню честь, біографічними книжками, фільмами, чи спорудженням пам'ятників. Над колонами головної фасади паризького Пантеону, побудованого у гарному монументальному стилі — видніс чіткий напис: „Великим людям — відячна батьківщина“. У цьому Пантеоні приміщується гробниця-мавзолей провідних французьких державних мовців та інтелектуалів, між іншими там спочиває і Віктор Гюго.

Це гарний звичай віддавати належну пошану відячності цим „великим людям“ за їхні заслуги та вклад у розбудову культури даної нації, чи за геніальну стратегію оборони Рідного Краю. Насувається при цьому питання, чи віддавання пошани цим „найбільшим“ не за-небудьється густо-часто призначення для цих середніх, чи називає їх пересічних громадян, що цілим своїм серцем та душею підтримували ідеї цих „великих“ та без підтримки котрих не можна було перепроходити в життя дуже багато починів. Правда, що беручи під увагу наприклад мілітарний аспект, то здається чи не кожна держава у своїй столиці має гроб „невідомого воєнка“, на котрому то гроби провідних мужів країн кладуть свої війни пошани за віддання найбільшого скарбу, що людина по-сідає на цьому світі, а саме життя за свою Батьківщину. Але, знову пригадаймо, що це гроб таки „невідомого“, а не „відомого“ пересічного воєнка. Цілю цієї статті є власне написати кілька думок про одного з цих мало відомих воєнків Першої Української Дивізії.

Двадцять кілька років тому невідомого воєнка зірвала його юне життя з гору до молодості і пересадила у вічність, там, де не відчувастись „ні горя ні печалі“. Тільки... що вона зірвала вітку його життя так дуже передчасно...
Пишу про це щойно сьогодні, а не раніше, бо недавно бувши на Олімпійських Ігрищах у Монтреалі, отримав я від сестри покійного мого друга його щоденник з останніх місяців існування воюючої на усіх фронтах Німеччини та пізніше з перебування у полоні за дотримання. Цей щоденник так теплий, меланхолійний, гуманний і щирий, що годі було здержатись від цього щоб не присвятити цьому дорогому хоч, на жалів, вже покійному другові по зброї цих кілька рядків. При цьому, читаючи цей щоденник, переконались, як сильно можна любити свого „близького“ не у достатках — багатстві, але власне у горю та злиднях. На потвердження цього написаного циту з його щоденника:

14-го квітня, 45 р.
Сьогодні вночі о год. 2-й привізши Митрофан Т. Дуже важка справа, ранений в шлунок та груди. Д-р П. оперував, робить все що можливе, але каже, що рятунку нема. Я хочу, щоб Митрофан жив, так його люблю. Боже, Емме, дай, щоб Митрофан жив — якщо він виїде з цього, Боже, обіцяю, що піду на теологію. Я хочу, — хочу, Митрофане — Ти мусиш жити. Митрофане. Ти мусиш!

15-го квітня.
Знову біди Митрофана. Відкрив очі, побачив мене і каже: „Я хочу жити, чому я чую вмерти? Чи я буду жити? Дай мені уста змочити... мені так важко... що в тебе дома? Чи Ірка пише? Напиши до Марійки... води... чи поїду на коні? (малює в горічку, Л. К.) вже все скінчилося... коли поїду до Львова? Ромка, Слава, Таня...“ важко віддихав, знову „затримав пам'ять“.

17-го квітня.
Дотепер несприятливий, дуже важко віддихав, це вже кінець. Боже, чому забираєш Митрофана? Лиши — лиши його.

18-го квітня.
Митрофан помер. Помер, нема його! А там десь сестра його Марійка, татко, мамця. У портфелі має два образки „Бозі“. Один даю йому на груди, хай має зі собою, а другий беру собі. (Образок з маленьким Ісусом є у його щоденнику, можливо що то цей, Л. К.). О год. 7-й привезли труну, замикають очі. Ох не можу більше писати... Митрофане — Митрофане, чому Ти відійшов? Митрофане, я напишу до Марійки — все опишу. Спи — спи спокійно, я все думатиму про Тебе, мого друга...
Не довго зміг Митрофан жити у таборі воєноположення, де він перебував до 25-го січня 1946-го року, сильно підірвало його здоров'я доведення до запалення легенів. Помер Митрофан Літвинський у Англії. Він, бувши студент медицини у Львові, учасник бою під Бродами, відійшов у розгони своїх молодеческих мрій на 27-й весні життя. Помер сам, без опіки родинної. Але відійшов мужньо, як дійсний воєнка, бо товариш, також дивізійник, що відвідував його кожної суботи у санаторії, написав мені: „Останній раз коли я був у санаторії у Митрофана, він сказав мені: „Слава, на другу суботу, Ти вже мене не застанеш. Повідоми мою Родину і нашу „стару паку“ про мою долю“. Він не плакав, не розплачав, хоча і у нього були запалі і дуже сумні. І справді!“, (пише далі його товариш) „Я прийшов наступної суботи до шпиталю, його ліжко було порожнє. Я пішов на кладовище над його гроб і думаю про всіх і про все те, що ми спільно пережили, і з такими думками залишив осамітненого Митрофана серед не своїх померлих на чужині“. На закінчення цих рядків хочу навести ще один коментар із його щоденника із полону, де Митрофан звертається до своєї матері такими словами: 24-го вересня, 45 р.

Не журися, Нене Страдальнице! Не сивий зарано. Твій син по стільки боїв виштов живий і оцінує волю. Вірю в Бога і молюся до Нього, щоб дозволив мені до Вас повернутись...
Бог вислухав його, дозволив йому повернутись після важкого полону до своєї матері та сестри. Але пізніше, доля вкинула його вже з надчужбленим здоров'ям до Англії, звідки так дуже передчасно „переселився“ на Той світ.

Хай ця коротка згадка про мого друга с.п. Митрофана Літвинського буде також квіткою квіт у серці кожного українця, що підчас Другої світової війни на різних фронтах та у різних формаціях отримували мілітарний вишкіл з якнайкращою волею та нацією використати це військово-наукове знання, коли буде потрібно у армії Незалежної Соборної Української Держави.

Вам, тимчасово призабути війни, колись поклоняться уся Україна, об'єднана жертвою Вашого життя!
Спить, Хлопці, спить...
Любомир Калитич

Чому НАРИКАТИ і ТЕРПІТИ ДОПОМОЖІТЬ СОВІ САМІ В ТАКИХ НЕДОМАГАННЯХ

ПІДЛЮНОВИ КВАСИ КИСЛОТА НЕСТРАВНОСТІ ЗДІТТЯ ВІДБИВАННЯ ГАЗОВИ БОЛІ ЗДІТТЯ ЗГАГА ВОЛЯЮЧИЙ НЕПРИЄМНИЙ ВИДИХ ХВІЛІВА НЕПЕРУЛЯРНІСТЬ БІЛІ ГОЛОВИ

В багатьох випадках неперулярності або хвильового загір, можуть бути причиною всіх наших клопотів.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧІ В МАТЕРІ ПРИРОДИ З ПОВНИМ ДОВІР'ЯМ — ВТИПАНІСЬ ЖИТТЯМ J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND #6

Допомагає тим, які потребують допомоги. ШІЛІТЬ \$10.00 СЬОГОДНІ НА: J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND #6

Це повинно бути в кожному домі, як природна перша допомога у випадку недомогань, так як подано нижче.

6 спеціальних вибраних природних зел, найкращої якості і чистоти з чотирьох кутів світу для допомоги кожному хто потребує.

Допомагає за кілька годин або найпізніше на другий день. — Якщо ні, поверніть паку для повного звороту. Можна підібрати особисто, 4-й поверх, ким. 403, телефон. (201) 642-0773.

THE MILLER CO., INC. 780 Broad Street, Newark, N.J. 07102

Ніколи не тратьте надії. ШУКАЙТЕ ПОМОЧІ В МАТЕРІ ПРИРОДИ З ПОВНИМ ДОВІР'ЯМ — ВТИПАНІСЬ ЖИТТЯМ J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND #6

Допомагає тим, які потребують допомоги. ШІЛІТЬ \$10.00 СЬОГОДНІ НА: J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND #6

Це повинно бути в кожному домі, як природна перша допомога у випадку недомогань, так як подано нижче.

6 спеціальних вибраних природних зел, найкращої якості і чистоти з чотирьох кутів світу для допомоги кожному хто потребує.

Допомагає за кілька годин або найпізніше на другий день. — Якщо ні, поверніть паку для повного звороту. Можна підібрати особисто, 4-й поверх, ким. 403, телефон. (201) 642-0773.

THE MILLER CO., INC. 780 Broad Street, Newark, N.J. 07102

Відлітаю сірим шнурком

Дня 6-го вересня ц. р. в шпиталі „Санта Каза“, в Куртібі, Парана, Бразилія, о год. 20.15, на 88-му році життя відійшов у вічність бл. п. генерал-хорунжий Армії УНР Андрій Долуд.

Життєвий шлях Покійного почався в херсонських степах, де молодий гімназист Андрій в юних роках уже прийняв участь в українському національному житті, найбільше в підготовці негалицьких академії — пошану прозора України — Тараса Шевченка. До цього його заохочували його батьки, Данило і Марія, які були свідомими українцями.

По складній натурі, молодий Андрій Долуду вступав до військової школи, яку закінчує з повним успіхом. Вбух української Національної Революції застав Андрія Долуда в царській армії, в ранзі штабс-капітана. І зовсім не дивно, що молодий старшина, набувши любов до свого українського народу ще з дитячих літ, негайно включився у визвольні змагання, займаючи командні становища в різних військових відділах, включно до командування Херсонської Дивізії.

В часі Листопадового Зриву, голівне командування Армії УНР відправляв отаман Андрій Долуда, на чолі загону ім. Гонти, на допомогу для закріплення здобутків Революції на Західно-Українських землях. В обороні Львова отаман Андрій Долуд улаштував безприкладним героїзмом і відвагою, здобувачи собі прихильність і любов не тільки серед воєнків, але й усього населення.

Розлогі степи України на всіх своїх відтинках бачили героїську постать відважного старшини і оборонця прав українського народу. Молодий полковник Андрій Долуд зі шпалею в руках висував золоту сторінку в історії України. То на полях бою, то на форумі Української Центральної Ради, членом якої він був, — Андрій Долуд залишив яскраві свого патріотизму, далеко від того, яким сьогодні не один чваниться. Беззастрешний і в послух вишному командуванню, підпорядкування своїх особистих вигод і інтересів інтересам Нації — це головні риси, які характеризували Андрія Долуда. Маючи найвірнішого друга боротьби, свою дружину с.п. Евгенію, своє родинне життя він проводить при військовій частині, завжди в бойових походах. Така участь у визвольних змаганнях забрав в Покійного двоє дітей, пускуючи його в далекий світ, після тимчасового припинення боротьби, без надії на допомогу і притулок на схилі віку. Чи сподівався начальника штабу Першого Зимового Походу, полковник Андрій Долуд, що при кінці 40-х років цього століття його приведе його з дружиною до далекої Куртіби в Бразилії доживати свого віку в біді і самотності? Та „визначливість“ у буд-якій ситуації цюза доброго гумору втримали цього доброго воєнка і щирою українця при житті, щоб скласти його на привітній землі Тирадентіса в глибокій старості.

Похорон Покійного відбувся 7-го вересня ц. р., в день незалежності Бразилії, коли в наряд урочисто святкував 154-ту річницю. Тіло Покійного було виставлено в залі засідань Головної Управи Хліборобсько Освітнього Союзу для віддачі останньої пошани українським громадянством. Труна була вкрита дивізійним прапором, а в головах склалась український національний прапор, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

Під зливи дощ жалюба процесія направилася на місцевий цвинтар „Агва Верди“, де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подрукою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу — Українсько Бразилійського Клубу, проф. Степан Платинин. Інженер Павло Воруненко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали „Чуєш брате мій“, сказавши останнє „пошай“.

С. П.